

Brassói Lapok

XL. évfolyam
185 szám.

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Péntek
1934. évi augusztus 17

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK TORDÁT!

A miniszter dönt...

Irtá: KAKASSY ENDRE

A vizsgálóbizottságok az eredményt felterjesztik Angelescu miniszterhez és ő dönt véglegesen.

*

A tanító ur elbukott a nyelvvizsgán. A tanító urat kicsapták az iskolából. Elképzelem ezt a döntést.

Megjött a magas miniszteri rendelet s a tanító ur a parancs vétele után megegyezően elment az iskolába, hogy évtizedek, munkája, öröme és szenvedése, kétségei és reménykedése után bucsút vegyen tanítványaitól.

A székely falu kis templomában hajnali másfél órára harangoznak, amikor a tanító ur kikészíti a fekete szalónkáját. Gondosan meghorogtatja, gyér, erősen szürkülő haját hátrasi-mítja s miközben ezt teszi, valahogy hosszabb időt tölt a tükör előtt. Elnézi két oldalát, behorpadt, gondoktól felszántott arcát. Egész életét le tudja olvasni arról az arcról, melyre a sors különös, másoknak furcsa és titokzatos átkombákomokat írt. Szemöldökei között a mélyvágás még abból az időből van, amikor a petróleumlámpa aranyárája fénye szeretettel csórgatta végig tömött, fekete haját s ő könyveit fölfele hajolva, éjjel-éjjel egyet tett, hogy oklevélét mielőbb megszerezhesse. Halántékán a ráncok első gyermekének temetésére emlékeztetik s a hosszú árok, mely homlokát kettészeli, akkor jelentkezett, amikor a hadügyminisztérium hivatalos rövidséggel jelentette, hogy egyetlen fia hősi halált halt Lemberg előtt, a császári korona védelmében... És így tovább, újjáélt beharangozta arcát, ezt a kisizikadt, sárgára aszott mezőt, amiből különösen bámul a két minduntalan megnevetsődő szem a vörösszélű, fardt szemhéjak mögött. Belebámul a tükörbe és szinte elmosolyodik felfedezésén, hogy van egy könyv, amiben csak ő tud olvasni s talán azok idegenül állának előtte, akik sikerrel mentek át a halál nagy sorozáson: a nyelvvizsgán. Ha pedig elakadna, van, ami segítsen: ott a szíve, ez a régi, rozoga jószág, melyben úgy meggyűlnek a régi emlékek, mint a szeszifőző üst titokzatos csöveiben a keserű, piszkos cefréből kiszabaduló kristálytiszt, édes és kábitó pálinka...

Tenyérébe ejti állát és hosszasan elmereng. Aztán fölkapja fejét, nagy gonddal magára veszi az ünnepi öltönyt és elindul az iskola felé. A parasztházak kicsiny, vakai ablakai mögül riadt szemek bámulnak utána, amint erőltetett délelőtti félszaggal, felszegett fejjel és szigorú arccal végigbaktat a megébredő utca reggeli kietlenségében.

Az iskolában már együtt van az egész osztály. A tanító ur benyit az ajtón, majd a sarokba megy, levelet kopott télikabátját. Mélycsend fekszik a padokra. A mások vidám, dancurozó lurkók megilletődve szemlélnek a tanító ur kissé már zöldbe játszó, de még mindig rideg és tekintélyes ferencjósakáját, frissen borotvált arcát és ünnepélyes mozdulatait, melyek számukra egytől-egyig idegen, inkább bűjt, mint örömet sejtető jelenségek. Fejüket összedugják és mélyen hallgatnak. Szemük sarkából izgatottan figyelik a tanító urat, aki lassan helyet foglal a katedrán és fardt szemével végigtekint a zsúfolt padsorokon, a kopasz gyermekfejek serkédő vetésén, a képek és az asztalon, melybe mintha most hirtelen lélek szállana, láthatatlan kezeivel átkarolja őt és hangtalan hangján marasztalja...

A tanító ur fölkapja a fejét és kinéz az ablakon. Torkában vergődnek a szavak, a fájdalom harmatozza be mindegyiket. Néhány pillanatra vár, mintha erőit gyűjtene valami nagy és kinos erőfeszítésre, aztán megszólal. A padok megmozdulnak. Ez nem az ő hangja, a szavak nagy messziségből jönnek, az ajkakat mintha idegen erők mozgatnák.

— Bukarestből — mondja vontatottan — a miniszter irtó parancs jött... itt kell, hogy

Ünnepélyes állásfoglalás Maniu mellett

Grigore Filipescu: Ez a legundorítóbb erkölcsi merénylet, amelyet ennek az országnak politikai történelme ismer

Maniu megrázó felszólalása

Bukarest, augusztus 16

Kedden volt 18 éve, hogy egy váratlanul összehívott koronatanács határozatából és a székhelyéről éppen most hucolkodó Poklewsky-Koziel cári követ egyre türelmetlenül sürgetésére, Románia megüzente a háborút a központi hatalmaknak. És ezen a mindenképpen nevezetes évfordulón sereglett össze Bukarestben az ország minden részéből több ezer ember, hogy Maniut ünnepelje, azt a Maniut, akinek oroszlanrésze volt az 1916 augusztus 15-iki hadüzenet történelmi következményeiben és akit most azzal vádolnak engesztelhetetlenül gyűlölni tudó volt fegyvertársai, hogy hasznát húzott Románia felfegyverkezési szerződéseiből.

A BANKETT

Eleinte néhány jóbarát tüntető összejövetelének indult, tiltakozásul az ellen, hogy a Skoda-gyár fogságban ülő igazgatójának vallomását meghamisították és mindenáron rá akarták sütni Maniura, hogy tudatosan írta alá a Skoda-szerződést, holott azt 1400 millióval magasabb összegre állították ki, mint ahogy az eredeti ajánlat szövegét. És a végén tömeg-

hagyjalak benneteket... Legyetek jó gyermekek továbbra is, tanuljatok szorgalmasan és soha ne feledjétek, hogy magyarok vagytok. Helyembe majd más tanító jön, engedelmességetek neki is... En most elmegyek, így kívánta Bukarestben a miniszter ur...

A hátulsó padokban valaki elsírja magát. Talán nem is tudja, miről van szó, inkább sejt, mint érzi a nagy tragédiát, melynek mélyén egy nemzet megtört és megalázott lelke vergődik. A zseni gyermekszív azonban nem bírja a feszes ünnepi hangulatot és az izgalom s a tanító ajkáról lepergő furcsa szavak és mondatok okozta láz sirásban olvad fel. A fuldokló, nyöszörgő hangok láthatatlan indaként szorongatják a tanító ur torkát, aztán erővesz magán, feláll helyéről, magára veszi télikabátját és megindul a kijárási felé. Az ajtóban megegyezően visszanez, meglátja a fényesre dörögött fekete táblát. Mondani szeretne valamit, valami meleg, könnyes bucsuszavát, amivel magához ölelné az egész osztályt, az iskolát, ezt a füledt levegőt, eddigi életét, amiből kitaszították. De hang nem jön ki a torkán. Ott áll az ajtóban, mintha lába gyökeret eresztett volna. Majd szinte félszólamban megindul a fekete tábla felé. Kézét a kréta után nyújtja és írni kezd. Tiszta, olvasható betűkkel felírja utolsó üzenetét:

„X. Y. elcsapott tanító.”

Valami öntudatlan tiltakozás, megalázott lelkének gyerekes, érthetetlen felrikoltása szikrázik ki a kréta hegyén, amint leírja nevét.

Mintha sirlíratát véste volna a fekete táblára.

És kitámolyog az üres folyosóra. Itt már szabad sirni, itt nem látja senki...

*

Ide invitáljuk Angelescu miniszter urat, ide X. Y. tanító közelébe, aki bucsút vesz az iskolától. Őt hívjuk meg ezekre a gyászszertartásokra, mert úgy tudjuk, hogy a végső döntő joga ma már az ő kezében van. Tetemnézőbe

Simán zajlott le a tüntető diszvacso

demonstrációvá terebélyesedett, amely két ellenséges táborra osztotta a román közéletet és odafigyelt, hogy Goga lapja szürke és érdemtelen, a magyar „nyomókövek” címborító vidéki fiskálissá degradálja Maniut és Jorga professzor ke-

MANIU

resztes hadjáratot hirdet ellene.

A reggeli lapok azt írták, hogy az elment tábor fizetett botrányokozókkal megzavarni készül a Boila-bankettnek, tanítvány-szavazásnak csúfolta, de ugyanakkor királyellenesnek beállított tüntetővacso. De az a jóvialis, nagyhasú bácsi, aki az „Epoca” szerkesztőségében kiadta az újságírók belépőjegyeit, nem vette magyarázta el, hogy ezt a hírt maga Grigore Filipescu lanszírozta, azzal a céllal, hogy az esetleges botránycskánál szándékokat előre leszerelje és ha mégis történik valami, a rendezőség fedve legyen minden következményért. Különösen gondoskodás történt, hogy az aszonyok külön legyenek és esetleges verekedésnél ne okozzanak pánikot a tömegben, amely méltó módon felkészült minden várható támadás visszautasítására.

Délután az a hír járta a fővárosban, hogy a kormány a bankett elhalasztását kérte holnapra. Erről informálta volna kedden délelőtt Filipescu a bankettre érkezett Maniut. Állítólag a bonyolult politikai helyzetre hivatkozott a kormány, amit Bukarestben már krízisnek mondottak tegnap délután. És már szálaltották a magyarázatokat is. Tatarescu

feküdni.

Avagy Vajda Sándor — aki ma a töle megszokott kezlegyintéssel itélkezik nyelvvizsgán tanítóink és tanáraink fölött — vajjon megtanult-e franciául az egyéülés óta? Megtanulta-e úgy ezt a nyelvet, hogy gondolatait rajta folyékonyan tudná közölni másokkal? Ugy tudom, elég gyöngén beszél. Pedig ez, neki a volt miniszternek és miniszterelnöknek, kötelessége lett volna. Pedig bőségben és jólétben élt egy nemzet tiszteletéről övezve. Pipájából sohse fogott ki a vágott dohány s egyébfajta dohányoknak sem érezte hiányát. Nyelvmesterek jártak hozzá és kellemesen társalgó urak. Vajda Sándor mégsem beszél állásától és közéleti pozíciójától megkívánt mértékben Molier zengzates nyelvét. Ha a sors különös szeszélye vizsgára rendelné, talán ő is megbukna, már az írásbelin.

Ne ítéljük, hogy ne ítéltsünk!

Tekintsen végig ezeken a padokon, miniszter ur. S ha szívében felgyul az irgalom halvány szikrája, úgy ne fojtja el, kegyelmezzon a magyar közoktatás halálraültéjének. A statáriumban is van kegyelem, talán itt van a legszebb és a legmagasabb tere az emberi belátás, irgalom és kiengesztelődés gyakorlásának.

Nem tanárokról és nem tanítókról van itt szó, hanem emberekről.

Nem az állam tekintélyét kell megóvni nem létező veszedelmektől, hanem a lelkek kiengesztelődése és békéje által megépíteni az együttélésnek azt a viharálló alapját, amihez az anyagot Erdély történelme bőven szolgáltatja.

Jusson eszébe, miniszter ur, hogy a vizsgabizottságokon és a miniszteri székeken túl van még egy magasabb fórum is, mely előtt mindnyájunknak vizsgáznunk kell. És a Nagy Tanár, aki ott ül a felhők katedráján, bizonyára átengedi az állásából kitélepített felekezeti tanítót, de őnt, miniszter ur, fellebbezhetetlenül elbuktatja...

Tessék kívágni és eltenni!

8. sz. SZELVÉNY

a B. L. augusztusi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab augusztusi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregényátárának 1934 augusztus havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan uton kapják meg, mint az újságot.

nem kapta meg az uralkodó aláírását a tisztviselő-elbocsátási dekretumokra, a melyeket a kedd reggelre tervezett minisztertanácsnak kellett volna átszövegeznie. De a minisztertanács is elmaradt. A gyűjtőkre, miközben a kormány elutasított Konstanca a tengerészet ünnepelni. Ezért szeretete volna a bukaresti kávéház szerint Tatarescu elhalasztatni a bankettet. Maniu azonban nem ment bele a halasztásba, éppen mert a bankett a román hadüzenet évfordulójára esik. Emiatt azután a kedd délutáni Viitorul, feladva eddigi rezerváltságát, maga is nyíltan csatlakozott a Maniu-ellenes akcióhoz.

Ilyen légkörben kezdődött meg a Maniu-bankett.

Maniu megjelenik a diszvacsorán

Noha a diszvacsora kezdetét este 9 órára jelezték, már 7 óra tájban a szorongásig megtelt a hatalmas Gib-kerthezis. Mégpedig nem csupán a fővárosban élő politikussal és közéleti személyiségekkel, hanem egyszerű földművesekkel is, akik az ország legtávolibb vidékeiről jelentek meg, hogy ünnepeljék Maniut. Gomblyukukban medalliont viseltek Maniu arcképével.

A házigazda szerepét Filipescu Grigore, a konzervatív párt elnöke és a bankett kezdeményezője töltötte be. Ő fogadta a kimagaslóbb vendégeket.

A három ezer főnyi tömeg lelkesen és vidáman várta Maniut, miután csipős megjegyzéseivel intézte el mindazokat a közéleti nagyságokat, akiknek szintén meg kellett volna jelenniük, de politikai spekulációból nem merték rászállni magukat erre a „forradalmias” lépésre. — Bratasanu Pávelt, a román nemzeti mozgalom egyik legbecsületesebb nesztorát, aki a diszvacsora elnökletét vállalta, hosszas eljénzéssel fogadták. Hónapok óta betegeskedik ugyanis s most mégis eljött.

Nemsokára ezután Popovici Mihály társaságában megérkezett Maniu. Az utcán összegyűlt nagy tömeg hurrázása pillanatok alatt áthömpölygött a bankett-közönségre, a két zenekar pedig rázendített a köszöntő zenére. Maniu, fekete zakatában, glazé-késztyűvel a bal kezében, szokott titokzatos mosolyával az ajkán vonult helyére híveinek sűrű sorfala és szüntelen eljénzése közepette. A fiatalabbak vállukra akarták emelni és úgy vinni az asztalhoz, Maniu azonban elhárította a szeretetnek ezt a túláradását.

Helyére érve, Maniu összelelkelt Bratasanuval, majd helyet foglalt. A Maniu-gárda tagjai, akik eddig is kísérték, felsorakoztak háta mögött, mintegy védő falat alkotva vezérüknek.

Harc a rágalmak ellen

A diszvacsorán elsőnek Bratasanu Pávelt, a bankett elnöke szólalt fel. Bár orvososa — ugymond — lebeszélte, nem tudott elmaradni Maniu ünnepeléséről, a melyet szeretett bajtársának, Filipescu Nicolai-nak a fia kezdeményezett. Kikelt a rágalmazások és aljasságok ellen, a melyeket azok követnek el, akik soha semmit sem tettek az ország és a nemzet érdekében.

— Nem akarok tovább élni — mondtotta végül a kiérdemesült veterán —, hogy lássam ezt a gonoszsgát, az ár-

mánykodásokat és mindenféle cselszövéseket.

Befejezésül felszólította a résztvevőket, hogy hirdessék az egész országban a szeretetet és testvériséget, hogy Románia élhessen és az összes népek szeressék.

Bratasanu közvetlen beszéde mélyen meghatotta a bankett közönségét.

Filipescu Grigore Maniuról

Ezután Filipescu Grigore, a tüntető diszvacsora kezdeményezője beszélt.

— Augusztus 14-ikének napja — kezdte — jelképes. Most van 18 éve annak, hogy a román hadsereg átlépte a Kárpátokat.

A továbbiakban elmondotta, hogy gyermekkorától mindig csodálatot hallott Maniuról, mint a jellemzőtlenség eszményképéről. Ezért nem is tartja szükségesnek magasztalni Maniu erkölcsi tulajdonságait. Tudja, hogy ezzel sértene Maniu szerénységét.

— De senkisé gátol meg annak a hangoztatásában, hogy az az aljas hábtámadás, amellyel Önt megpróbálták letiporni azok, akik minden megalkuvásba belemerülnek, csak egy dologgal nem tudnak megbékülni: a jellemmel — ... talán a legundorítóbb erkölcsi merénylet, a melyet ennek az országnak politikai történelme ismer. Ezért a mai tüntetés nem egy, vagy több párt műve, hanem az egész ország felháborodott tiltakozását testesíti meg egy galádság ellen.

— Az embereknek az ezrei, akik itt vannak, nem számításból jöttek ide. A felháborodás érzése hozta őket össze. Az

emberi méltóság érzete össze tudja fogni a jobboldali, középpárti és baloldali embereket egyaránt. Függetlenül attól, hogy milyen módszereket látnak a legjobbaknak a politikai, gazdasági és társadalmi problémák megoldása szempontjából, ezen a földön függőleges és vízszintes elemek vannak. Merjük állítani magunkról, hogy az első csoportba tartozunk. És egyenesen állani nem jelent csalfaságot és felelőtlenséget, hanem csak azt az egyedül méltóságos magatartást, amely nem békül meg sem a szolgálkúséggal, sem az ármanykodással.

— Én nem láttam Önt Maniu ur, hogy valaha is fenyegette volna a Koronát, vagy ellene szidalmazó cikkeket írt volna, amelyek csak egy barát okossága folytán nem kerültek napvilágra. (Félreérthetetlen célzás Jorgára, aki most féltelenül ócsárolja Maniut. A szerk.) Ön ugyanazzal az egyszerűséggel távozott a kormányról, amellyel jött, anélkül, hogy feltörte volna az ajtókat az elején és becsapta volna a végén.

— Ön úgy hagyta el a királyi palotát, ahogy a trón egy volt tanácsadójához illik, aki még vezeti az állam folyó ügyeit:

fején kalappal, nem pedig szertelen hadonászással és ugyanabban az autóban, a mellyel odament s nem egy százátó fal-ka kíséretében, amely kiröhögte a volt miniszterelnököt. Ön nem volt senkinek sem politikai markotányosa, Ön semmilyen körülmények között sem volt hajlandó másnak bábja lenni, hogy aztán kormányzását így kelljen mentegetnie: „Én nem voltam én!” (Ujabb célzás Jorga emlékirataira). Az Ön életének a gerinces-ség, az önértet, az egyensúly és a becsület a jellemvonásai. Ezért szeretjük és tiszteljük Önt, ezért ragaszkodunk Önhöz az okiráltság ugyanazzal a határtalan szeretettel, amellyel legméltóbb fiait iránt viseltettük.

— Mondják meg erdélyi testvéreinknek, hogy amit ők éreznek, azt érezzük mi is. Mondják meg, hogy az ő fájdalmaik a mi fájdalmaink is és, hogy az a hajsza, amlyet közülük a legnemesebb ellen indítottak, pofon az egész ország arcán. Ezzel a pofonnal nem maradunk adósak. Hajlandók vagyunk felejtetni, arra azonban nem, hogy belemenyünk a szerepek feleselésébe. Akinek nyugodt a lelkiismerete, annak nem kell félnie senkitől.

Mihalache levele

Ezután Madgearu felolvasta Mihalache levelét, amelyben a nemzeti-parasztpárt elnöke azzal menti ki magát, hogy nem értesült idejében az ünnepségről.

Ennél a sántító ürügynél a jelenlevők köréből többen közbekiáltottak:

— Pedig tudhatta volna, hiszen már jó hónapja készülünk a bankettre.

Levele további részében Mihalache személyi csatlakozását jelenti be a tiltakozáshoz és elítéli azt a hamisítást, a mellyel Maniut kompromittálni igyekeztek. Bejelent, hogy a nemzeti parasztpárt megbélyegezte ezt az eljárást úgy a parlamentben, mint sajtójában. Végül követeli, hogy a kormány lépjen közbe, vessen véget a politikai szenvedélyek dühöngésének, amely lehetetlenné teszi az igazság kiderítését és alkalmat ad a galád pártbosszúra. Záradékkul Mihalache barátságáról biztosítja Maniut.

Madgearu a levél felolvasása után rámutatott arra, hogy Maniut nem ünnepelték akkor sem, amikor 50-ik, sem akkor, amikor 60-ik életévét betöltötte s most is visszautasította volna ezt, mint mindig, mert mintaképe a szerénységnek és mert nem ismeri a hűség, amely rabságában tartja a politikussokat. Maniu eszményképe kell, hogy legyen az összes politikuskoknak most és mindörökké.

— Azért gyűltünk össze most, hogy felemeljük tiltakozó szavunkat az egész nemzet nevében ama undorító erkölcsi merényletkísérlet ellen, amely nemcsak Romániában, hanem az egész világon valaha politikus ellen történt. Evégből hamisítást követtek el. Mégpedig bosszúból, azért, mert Maniu, amikor a nemzeti-parasztpárt arra kényszerítette, hogy vállalja újból a kormányzást és térjen vissza badacsonyi visszavonultságából, kijelentette, hogy csak azzal a kifejezett feltétellel vállalja a kormányzást, ha szabad keze lesz, hogy az alkotmány keretében kormányozhasson s felelhessen az ő és kormánya cselekedeteiért. Ez az igazság és ezért gyűltünk itt össze tiltakozásra. Állásfoglalásra szólítjuk fel az országot e hitvány merénylettel szemben.

Beszéde következő részében Madgearu megbotránközálással utasította vissza azt a vádat, mintha az összejövettel a Korona ellen irányulna, hiszen Maniu legtisztább képviselője a monarchikus eszmének.

Maniu őszintén hiva a királtságának s emellett csak egyet kér: hogy biztosítsák a monarchikus eszme megszilárdítását és folytonosságát. Ő, aki ismeri a Habsburg monarchia döntő korszakát, tudja, hogy a királtságot csak őszinte alkotmányos rendszer keretében lehet megszilárdítani. Ennélfogva

hitványság Maniuról úgy beszélni, mint aki a román köztársaság elnöki székére pályázna.

Befejezésül Madgearu kérte Maniut: haladjon csak tovább a maga útján, mert az igazság győzni fog. Máris közeledik az óra, amikor mindaz, amit ő hirdet, igazsággá válik s magáévá teszi az egész közvélemény.

A TARTOMÁNYOK NEVÉBEN

A tartományok képviselőiben hangzottak el ezután üdvözlő beszédek. Erdély és a Bánság részéről Crisan volt miniszter beszélt, míg Bessarabia nevében Halippa Pantelimon szólalt fel.

Hevesen tiltakozott a román közélet színvonalának lesüllyesztése ellen. A besszarabiaiak — ugymond — nem regionalisták és Bukarest az irányítjuk, de nem egy olyan Bukarest, amely az erkölcsi

fertőzés szennycsatornája. Ebben a fővárosban csak a tehetséges és jellemes embereknek volna szabad érvényesülniük. Bukovina üdvözlét Alvirescu képviselő tolmácsolta, majd Gafencu volt alminiszter emelkedett szólásra, hangoztatva, hogy Maniu személyében egyeneslektű, egész és bátor államférfiut ünnepelnek. Aki Maniuhoz nyúl, az az egész román nemzeti hitre mér csapást. Minden jó román hűséggel viseltetik a Monarchia iránt, amelynek azokra kell támaszkodnia, akik felemelt fővel és nyugodt lelkiismerettel szolgálják. Gafencu a háboru emlékére hivatkozva, összefogásra szólította fel a jelenlevőket, a gyűlölet egyre jobban terjedő veszedelmes légkörében.

Maniu felszólalása

Már jóval elmúlt 11 óra, amikor általában lelkesedés és csaknem negyedórás óváció közepette Maniu belekezdett felszólalásával.

Miután megköszönte a tiszteletre rendezett nagyszabású ünnepség rendezőinek a fáradozását, ezeket mondotta:

— A mai tüntetés egy eszmének szól: a társadalmi egyetértés eszméjének a politikai harcokban és az államéletben megnyilvánuló erkölcsi mesterkedések ellen. Mi, akik ennél az asztalnál ülünk, nem tartozunk egyazon párthoz és nem valljuk ugyanazon politikai felfogásokat. Nem egyesítenek bennünket közelálló érdekek. Más valami egyesít bennünket: az a törekvés, hogy a köz- és magánéletünkben magasabb erkölcsöt juttassunk uralomra.

A továbbiakban Maniu röviden kitért

A stréberek és hízegők

— Mindig mondtam és meg fogom mondani, „mit hiszek, tekintet nélkül arra, hogy ez milyen következményekkel jár számomra. (Ujabb eljénzés és tapsvihar.) Nekem kötelességem megmondani mit hiszek és a nemzetnek joga követni azt, ha akarja, vagy nem követni, ha nem tesszik neki. Uram, ebben a lelkiállapotban bizonyos szadista élvezettel tekintek a stréberekre és hízegőkre.

Csak egyet sajnálok: hogy nem veszik észre, hogy azok, akik egyik kézzel cukrot kínálnak nekik, a másik kézzel ostromal a nemzet arcára csapnak. Ami engem illet, én inkább a fordított szerepet vállalom: engem vágjon szembe ostrommal az egyik kéz, a másik kéz azonban bőven adja a jókat a román nemzetnek.

— Örülök, hogy hangoztatták a monarchikus érzést. Valóban a román nép

az évforduló jelentőségére, azután pedig így folytatta:

— Ennekem meg volt minden elégtétele, amit egy polgár egy országban elérhet. Meg volt minden közéletiségem és nem mutatkoztam méltatlannak a tömeg bizalmára. S mindenekfölött Isten jóvoltából és a nép bizalmából én állhattam élén annak a történelmi átalakulásnak, amely Dáciában 2000 év után ismét visszaállította a latin uralmat. Nem akarok már semmit. Nem várok már semmire. Nem törekszem semmire. De miután már nem óhajtok semmit, kötelességem komolyan belemélyülni a problémákba és megmondani nyíltan az igazat úgy a tömegnek, mint a hatalmasoknak. Mint minden ilyen kötelesség vállalásnak, természetesen ennek is meg vannak a maga kockázatai. Zavartalan derűvel viselem ezeket. (Hosszan tartó taps).

s vele együtt valamennyien mélyen monarchikus érzelműek vagyunk. Ismerjük ennek a népnek évszázados hagyományát, de nem elég, hogy a népben benne lakozzék a monarchikus és a dinasztikus érzelm s nem elég, hogy mi, a vezető monarchikusok és dinasztikusok legyünk. Nincs szükségünk köztársasági kalandokra. Aki ilyesmire gondol, nem tudja mit akar.

A RÁGALMAK ELLEN

— A sok kockázat között, amelyet viselnem kell, szerepel a rengeteg rágalom is, amellyel illetnek. Többek között azt mondják, hogy köztársaságpárti vagyok és ellensége uralkodóknak.

— Hogyhogy, én volnék köztársasági? Ki volt az, akinek el kellett viselnie azoknak a végtelen vároldásait, akik ma a

Budapesti előkelő söröző-étterem keres szakácsnőt

speciális erdélyi ételek készítésére.

Csak nagy gyakorlatú, megfelelő tudással, elsőrangú bizonyítványokkal rendelkezők vételnek figyelembe. Részletes ajánlatok „Biztos állás” jellegűre BLOCKNER J. hirdető irodájába, Budapest IV., Városház utca 10. küldendők.

hizelgésekben kéjelegnek, ha nem éppen én. S nem volnék-e köztudott bolond, ha az elért jó eredmények lerombolására törekednék?

Nem volnék-e örült gonosztevő, ha el-lenségeskednék azzal szemben, akit magasztaltam? Nem nézhetnék a világ szemébe, ha az ellen fordulnék, amit én vittem véghez, amikor az a véleményem, hogy ez jó cselekedet volt és, amikor biztos vagyok benne, hogy a nemzet a közeljövőben szép eredményeket vár az uralkodótól.

— Természetesen most még nem vonhatom le a végső következtetést. Amikor a lelkiismeretesség legvégső határáig tisztelettel viseltetem a Korona alkotmány-s jogai iránt, kötelességen vigyázni arra, hogy a nemzet jogainak legkisebb részecskéje se szenvedjen csorbát. S ezért kérdem: hogy ha igazán álláspárti vagyok és ha valóban viselem a felelősséget a restaurációért, vajjon nem kötelességem-e az is, hogy óvjam a királyt olyan kormányzati ténykedésektől, amelyekért nem viselheti a felelősséget és amelyek a váltakozó kormányokra tartoznak, nem pedig azokra, akiknek az államélet folytonosságát a nemzet hagyományait és törekvéseit kell képviselniük.

Maniu ezután hangoztatta, hogy végén kell vetni a lelki zűllésnek s oda kell hatni, hogy az ország népének lelki munkálendület és a magasabb célok felé való felemelkedés fogja el. Mindent meg kell tenni a román nemzet kulturális és anyaháboru első román halottjainak emlékére. Türi poharat, akik 18 évvel ezelőtt állapították a Kárpátokat, továbbá a fővárosra, amely 18 évvel ezelőtt az erdélyi románok számára azt a helyet jelentette, ahol a nemzet kulturális napja felkel, ma pedig az a hely, ahol a politikai és a nemzeti egység napja van felkelőben.

Maniu beszédének utolsó szavait percekig tartó taps és lelkes ünneplés zaja nyomta el. Ezzel a nevezetes beszédre pontban éjfélkor végetért.

A résztvevők tömege teljes rendben osztott szét.

Maniu szerdán délután elhagyta a fővárost és visszautazott Badacsonyba, Filipescu Grigore, a monstrebankett kezdeményezője délelőtt külföldre ment üdülni.

A konstāncai ünnepségek

A tengerészet védőszentjének ünnepe alkalmából szerdára Konstancába érkezett az uralkodó és Tatarescu miniszterelnökkel az élén a kormány számos tagja. Károly király Mihály nagyvajdával együtt reggel 7 órakor érkezett a kikötővárosba és fél 9 órakor a „Konstanca” nevű hadihajóra szállt, amely kiuszott a nyílt tengerre. A hadihajó fedélzetén istentisztelet, majd ünnepség volt a világ-háboru első román halottjának emlékére. Az ünnepségek további során felavatták az új tengerparti vasútállomást és légi kikötőt.

A hadsereg létszámának felemelését kéri az osztrák kormány a nagyhatalmaktól

London, augusztus 16.

Angol politikai körökből származó értesülések szerint a július 25-iki felkelés után az osztrák kormány kérésrel fordult az angol, francia, olasz és a kisantantál-lamok kormányaihoz, hogy tekintettel az Ausztriát fenyegető veszedelemre, járuljanak hozzá az osztrák hadsereg létszámának felemeléséhez. Állítólag a nagyhatalmaknak nincs kifogásuk az osztrák kérelem ellen.

A tavasszal már Dollfuss kancellár hasonló kéréssel járult a trianoni békeszerződést aláíró hatalmakhoz és már akkor jóindulattal fogadták a kérést.

Borzalmas autóbusszka-tasztrófa az Okiráltságban

Három halott, tizennégy súlyos sebesült

Targoviste, augusztus 16.

A Targoviste és Moroeni között közlekedő 552 jelzésű targovistei autóbussz 35 utassal és rengeteg áruval és csomaggal túlterhelten Petrovica község közelében egy lejtőn a soffőr gondatlansága következtében az árokba zuhant és összetört.

Az autó roncsai alaktalan hústömeggé lapították és megölték Corpeteanu Jon 22 éves fiatalembert és Barzoiu Janu gacsi

kereskedőt. Az autó utasai közül tizennégy életveszélyesen megsebesült.

Az egyik súlyosan sebesült, Mihai Paraschivescu bukaresti ügyvéd a kórházba szállítás közben meghalt. A többi áldozat a targovistei közúti kórházban vívódik a halállal.

Az autóbussz Tantu Jon nevű vezetőjét és az autóbussz tulajdonosát a rendőrség letartóztatta.

Két sorsdöntő német népszavazás

Teljes erővel megindult a népszavazási propaganda Németországban

Nemzetközi rendőrséget kér a Saarvidék népszövetségi megbízottja

Berlin, augusztus 16.

Három méter hosszú, két méter széles plakátokkal indult el Hitler a népszavazási hadjáratra. A plakátokon a jelszó: összetartás és egység, mert ha augusztus 19-én nem áll egységesen az egész német népet Hitler mögött, elvesz Németország. A hatalmas plakát azzal fejeződik be, hogy augusztus 19-én az egész német népet egységesen azt fogja kiáltani: Igen!

A kormány választási propagandája egyébként az egész vonalon megindult, rádióban és népgyűléseken is. Kedden Neurath külügyminiszter tartott háromperces beszédet a rádióban, amelynek az volt a lényege, hogy

a német nép külpolitikai akaratát Hitler személyesíti meg.

Ennek a külpolitikai akaratnak a magja az egyenjogúság kérdése. Egyébként ő is egységre hívta fel a német népet.

Ugyancsak az egységet hangoztatta ki Göbbels is neukölni beszédében. És, ugy-látszik, ezúttal nagyobb szükség van az egységért való küzdelemre, mint Hitler uralma óta bármikor.

Berlinből érkező jelentések szerint három év óta nem volt olyan erős a munkápropaganda Németországban, mint most.

Berlin külvárosában minden éjszaka újabb falragaszok jelennek meg, amelyen Hitler elleni szavazásra szólítják fel a munkásságot. A kommunisták mellett a szociáldemokraták is erősen szervezkednek és

nem tartják kizártnak, hogy a két munkáspárt egységesen vonul fel Hitler ellen a népszavazáson.

Minden külvárosi lakás postaládájában reggelként nyomtatott választási cédulát találnak, amelyen a választó felelete helyén nagy betűkkel ez áll: Nem!

A francia sajtó erős figyelemmel kíséri a népszavazási propagandát. Egyedül Göbbelst támadják féktelenül gyűlölködő beszédei miatt, egyébként azonban bizonyosra veszik, hogy Hitler ezúttal is nagy győzelemmel kerül ki a harcból, mert az erős elnyomás miatt a német munkásság nem fejtheti ki erejét.

Tamási Áron:

„HIRÖS” MAGYAROK

Kecskemét, augusztus

Hegyek tövében születtem és rengeteg erdő kanyargós ösvényein tanultam meg a szótalan figyelmet. De mindig élt bennem a vágy, hogy lássam és megismerjem az alföldi rónaságot s az embereket, akik ezen a kiterített földön élnek.

Lementem hát a kecskeméti „Hirös hét-re. Láttam, hogyan kel fel és hogyan nyugszik el az alföldi város; láttam suhogó rőptét a gondolatok és a dal szárnyain; ettem pompás kenyérét és gyümölcsét; ittam ezeregyéjszakai borát, — de mindig és mindenütt csak kettő érdekelt igazán.

Az ember és a föld.

I.

Szombat délelőtt van. A gyönyörű város-házát béborítja az izzó napsugár. A közeli piacon rohamosan sárgulnak a forróságban a dinnyék. Feketébe öltözött urak sürögnek, kíváncsian tolong a tömeg és rangheli különbség nélkül izzad a kegyelmes ur és a tekintetes.

De egy öreg magyar nagy nyugalommal és méltósággal lépdel a zsibongó tömeg oldala mellett tova. Fekete nadrág és csizma van a lábán, felette ezüstpitykés mellény és fekete ujjas. Jobb kezében barnára edzett bottal költögeti gyöngéden a köveket, baljával pedig hosszúszerű tájékpipáját tartja. A bajusza úgy áll, mint a nemes magyar ökörnek a szarva. Fekete kalapjának széles karimájában pedig, mint kerekfenutó patakokban az izzó arany, úgy gyűl össze a forró napsugár.

Kecskeméti magyar embőr az öreg.

Fius tisztelettel szóra kérem. Ugy egyezünk, hogy másnap délelőtt beüssük magunkat vala-

melyik vendéglőbe. Ugy is lesz a dolog. Az öreg sört rendel, én pálinkát hozatok. Kisdéd poharamat odakoccintom az ő nagy poharához:

— Isten éltesse!

— Mindnyájunkat együtt, csak egyet ne! — mondja az öreg.

Székelyszem egyenesben áll ezen a sík földön s hamarjában úgy vélem, hogy tán haragszik valakire az öreg magyar. Meg is kérdező tőle szavának értelmét. Szép kék szemé pajzán szeretetben mosolyog reám és így szól:

— Azért szeretném, ha mindnyájan együttesen élünk, mert ha kettőnk közül is csak az egyik marad meg jövőre, akkor nem lehetünk többé testi formában együtt.

Igy már könnyűszerrel felfogom a játékos beszédet, majd megkérdezem tőle:

— Szép élete volt-e?

— Mőglehetős — mondja.

Ugy bólintok reá, hogy abból kitetszik: magam is büszke vagyok az ő mőglehetős életre. Aztán oldalból megcirkogatom, hogy beszélne valamit erről. Az öreg magyar megtöri a bajuszát erre és azt mondja, hogy felesleges volna az ő életét előadni, mert nemrégiben valami olyan dolog történt vele, amiből minden kiviláglik.

— S hát az mi volt? — kérdelem.

— Az volt az, kéröm szépen, hogy a gyermekeim „kiskoruság” alá akartak kényszeríteni engem.

— Az lehetetlen!

— No mán lássa, kéröm, mögvénnek azok még kamatos pénzen is a gyalázatot.

S felvázolja, hogy mi a helyzet. Tehetős

NEMZETKÖZI RENDŐRSÉGET KÉR A SAARVIDÉK NÉPSZÖVETSÉGI MEGBIZOTTJA

Saarbrücken, augusztus 16.

A németországi népszavazással egyidejűleg folyik a saarvidéki népszavazás előkészítése. A készülő bányászsztrájkot, ugyilátszik, sikerült leszerelni, de ennek ellenére a népszövetségi bizottság erősen aggódik, hogy a pártok választási propagandája felborítja a rendet a Saar-vidéken.

Knox, a népszavazás ellenőrzésére kiküldött népszövetségi bizottság elnöke levelet intézett a Népszövetség elnökségéhez, amelyben

sürgősen népszövetségi rendőrséget kért a rend fenntartására.

Kérését azzal indokolja, hogy

a hangulat már annyira elmérgesedett, hogy a belföldi rendőrség képtelen a rend fenntartására,

amennyiben valamelyik oldalról megkísérlik zavart okozni a Saar-vidéken.

A nyugalom és a rend biztosításán túl azonban népszövetségi rendőrséget kér a népszövetségi biztos azért is, mert

a saarvidéki rendőrséget nem tartja megbízhatónak.

Attól tart, hogy adott pillanatban a rendőrség is egyik vagy másik párthoz csatlakozik s ezáltal nemhogy biztosítaná a rendet, hanem még nagyobb zavart okoz

Befejezés előtt a kolozsvári famunkások sztrájkja

Kolozsvár, augusztus 16.

A kolozsvári faipari asztalosmunkások sztrájkja még tart. A munkaügyi felügye-lősegen lefolytatott tárgyalások során a munkások és munkaadók között csak részleges megállapodás jött létre. Az egy éven aluli gyakorlattal bíró munkások és a kisegítők munkabérének kérdésében megállapodtak, de a női munkások alkalmzásának, a műhelyen kívüli és a vidéken munkát vállalók bérének, valamint a tulajdonosok ügyében nem sikerült még az ellentéteket áthidalni. A békéltető tárgyalásokat csütörtökön folytatják. A munkások körében bizakodó a hangulat: remélik, hogy a tárgyalások jó eredményre már csütörtökön befejeződnek.

gazda volt mindig. Huszonöt hold földje, künn a földeken gazdag tanyája, bent a városban jó háza. Rendes felesége s hat gyermeke. De az asszony elhalálozott, minék következtében, ezelőtt öt esztendővel, kihirdette azt az akaratát, hogy ötszáz pengőt ad annak az asszonynak, aki hozzá elmenne feleségül. Jelentkezett is nemegy, de ő csak egyet választott azok közül. Ekkor gyűlt ki az a nevezetes dolog, hogy ő „kiskoruság” alá kerüljön. Hat gyermeke közül négyen akarták ezt megcselekedni vele, pedig ennek a négynek kiházasítás céljából 9432 pengő értékben adott volt művelő és házi marhákat s egyáltalában mindent, ami szükséges lehet egy magyar házhoz. Még az árendából is, amit a földek vonzottak maguk után, elengedett nekik ötszáz pengőt. Ilyen gyermekek ezek! Mán nem is vána nekik elég, ha két méterre feködnék ő a földben, mert egyenesen két kilométer mélységre tennék!

— Törvényen is volt emiatt? — kérdelem.

— Hát éppen hogy ott voltam! — mondja. — A bíróság előtt! Mingyárt egy széklet adtak alám, a kérdőzető bíró előttem, két ügyvéd oldalban, más urak mindenütt, hátul pedig mindent fölirt a gép, amit én feleltem. De azt fölírhatta ugyan!

— Ugyan miket kérdeznek ilyenkor? — egyengetem a dolgot.

Az öreg megbotránkozva közrebocsátja, hogy a pulyaságot akarták kideríteni róla s még azt is, hogy bolond vána. Majd így adja elő a kérdéseket és az ő feleleteit azokra.

— Kivel borotválkozik? — kérde a bíró.

— Fanyeli borotválva — feleli az öreg.

— Mért fanyellivel?

— Azért fanyellivel, mert a nyele elromlott, de a hasa még jó volt, ígyhát magam csináltam neki egy nyelet fából.

— Hány éves, nagypapa? — kérde tovább a bíró.

— Hetvenhatéves vagyok.

— Mikor született?

Ezernyolczázvannyolcban születtem, október utolsó napján s november első nánán

Csajjapolás

fontos. Ezért a fogpaszta választásánál nem szabad kompromisszumot kötni. Igazán jó és célszerű a fogápolása

NIVEA FOGPASZTA-val

Lágy, könnyen habzó, egészen csodás ízű, ápolja és kíméli fogait s a leheletét tisztítja és üdíti. Csak elsőrangú nyersanyagok és innen a nagy hatás.

Beiersdorf & Co. S.A.R., Braşov

Csak

LEI
22.-

a nagy tubus

Már folynak a szakértői becslések a temesvári telekspekuláció ügyében

Sikerül-e megakadályozni a nyereszkeskedést a város legszebb helyein fekvő telkekkel?

Temesvár, augusztus 16.

A telekcsere-bere, amelyről egyszer már részletesen beszámoltunk, minden fellebbezés dacára, vígan folyik tovább. Aki kellő politikai protekcióval rendelkezik, az becsérélheti külvárosi telkét belvárosra, egy-két-háromszázezer lej haszonnal.

Hogy ki és mit csereberél, annak kinyomozására valóságos detektív munka szükséges. Egyelőre a következő újabb eseteket sikerült megtudnunk:

Itt van Cioban Lajos tanfelügyelő telekcseréje. Itt a Gyárvaros 28 tk. sz. és 1624/28/1/b-35/7/4/4 számú, 146 négyszögöl területű telket cseréli fel a városi vagyonhoz tartozó 171.3 négyszögöl területű telkekkel, amely a Diaconovici Loga sarkán, a Kimmel-villa mellett fekszik. Már megírtént a szakértői becslések is, természetesen a városi urak által javasolt szakértővel, aki a gyárvarosi telket 43.800 lejre, a város talán legszebb helyén, a belvárosi villasoron fekvő ingatlan viszont 68.520 lejre értékelte.

Titu Ionaşiu tőzsdeelnök telekcseréjének járásbírói száma 5270/1934. Ionaşiu 29.240 lejre becsült külvárosi telkéért szintén a belváros szívében kap 73.400 lejre értékelte új telket. A különbözet a becslés szerint 44.160 lej.

Table Miklós dr. városi főjegyző Pluton-utcai telkét, 159 négyszögöl cseréli be egy másikra, amely 197 négyszögöl és a Diaconovici Logával szemben, az új ut legszebb helyén. Vladescu Ioan mérnök, intérimár-bizottsági tag a Rákási-ut közlemben fekvő gyárvarosi telkét cseréli be, új telke szintén a Diaconovici Logasoron fekszik. A régi telke 224 négyszögöl, a szakértő 180 lej egységáron 40.520 lejre becsülte fel, míg az új telke 213

négyszögöl, becslés szerint á 400 lej, összértéke 85.200 lej. A különbözet 44.800 lej. Malitzia Mária régi telke a Kaltenecker-utca sarkán fekszik, az új telke szintén a Diaconovici Loga-soron.

És így tovább. A szakértői becslések igyekeznek legalább a formát megőrizni és azt javasolják, hogy a telkes urak fizessék meg a különbözetet a városnak.

A Kelet-Kínai vasut félévi mérlege:

16 katasztrófa, 91 fegyveres rablótámadás

Moszkva, augusztus 16

A keletkínai vasúttársaság orosz vonalainak igazgatója, Rudzsi, jelentést küldött a szovjetkormányának a keletkínai vasútvonalakon uralkodó lehetetlen állapotokról és sürgős intézkedést kért a rablóbandák ellen, amelyek állandóan veszélyeztetik az utasok és a vasútszemélyzet életét.

A folyó év elejétől augusztus 6-áig nem kevesebb mint 16 vasúti katasztrófát idéztek elő a keletkínai vasútvonalakon a rablóbandák. Ugyanezen idő alatt 91 fegyveres támadást hajtottak végre személy és tehervonatok ellen. A foglyul ejtett vasutasok száma 116, akik közül kilencet felkoncoltak. Összesen a banditák 46 embert gyilkoltak meg és 102-t súlyosan megsebesítettek.

A vasúti pályatesztet megrongálják, a távíró és telefonvezetéseket leszakítják, a vasúti épületeket felgyújtják s a vasutasszemélyzet ellen állandóan rablótámadásokat követnek el. A támadások és a gyújtogatások következtében nyolc

A fellebbezés nélkül, amelyet több temesvári polgár nevében, a városi vagyon elkönyvetelésének megakadályozására, a kerületi revíziós bizottsághoz benyújtottak, talán ez is elmaradt volna. A becslés kiemeli továbbá, hogy a becsérélendő telkek „jó talajon fekszenek”, míg a Diaconovici Loga telkei feltöltött területen, ahol az építkezéshez költséges alpmunkálatok szükségesek. Azonfelül nincs csatornázás a soron, ami szintén csökkenti a telkek értékét. A szakértő nyilván elfelejté, hogy ahol ennyi városi urak telke van és háza épül, ott hamarosan meglesz minden.

Az üzlet ott van elrejtve, hogy ezek a telkek magánforgalmi árban sokkal többet érnek, mint 400 lej négyszögölenként. Erről nagyon könnyen meg lehetne győződni, ha nyilvános árlejtést írnának ki rá. Ha a fellebbezés tárgyalásra kerül a revíziós bizottság előtt, a fellebbezők majd kifejtik, hogy milyenek az igazi telektárak. Egyben szóvá fogják tenni azt is, hogy ha ezekben a telekügyletekben nincs semmi hamisság, akkor miért kellett valósággal suttogásban megszavazni és lebonyolítani azokat?

A városi telekspekulációk fellebbezésének tárgyalását élénk érdeklődéssel várja az egész város, hiszen a város összlakosságának vagyona, illetve ennek a vagyonnak számottevő része forog veszélyben.

k. g.

46 halott, 102 súlyos sebesült és 116 fogoly

modony és 207 vagon vált használhatatlanná. Az anyagi kár 300.000 aranyrubel.

Rudzsi igazgató jelentése végül megállapítja, hogy a vonatok védelmére kirendelt katonai őrség teljesen elégtelen s a katonaság igen sok esetben egyáltalán nem siet a megtámadott vonatok segítségére. Az igazgató azzal fejezi be jelentését, hogy ha nem foganatosítanak haladéktalanul erőlyes intézkedéseket a banditák kiirtására, nem lehet tovább fenntartani a keletkínai vasutak forgalmát.

— A szenvedő, beteg nőket reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz 2-3 óra alatt könnyű, lágy bölkiürüléshez segíti és ezáltal igen sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalom több nagynevű alapvetője írja műveiben, hogy a Ferenc József vízzel elért kitűnő eredményekről saját kísérletei ntján is alkalma volt meggyőződést szerezni.

kereszteltek meg.

— Mikor házasodott meg először?
— Ezernyolcszáznyolcvanötben, február tizenhatodik napján s tizennégy nap hijján negyvenhárom évet éltem együtt a feleségemmel.

Majd gondolt egyet a bíróságnak szól:
— Ki most a király, nagypapa?
— Éppen az az, hogy senki s mégis az ő nevében ütnék törvényt — feleli neki az öreg, aztán visszatér a székre a helyére, az ügyvédek gratulálnak neki a vizsgálathoz, kezel ő is barátságosan velők és mint nagykorú hagyja el a törvényházat.

Beszél még elmúlt politikáról, hogy mi pénze maradt benne a képviselők-bőriben, majd elbeszéli, hogy törvényhatósági bizottsági tag is volt nagy keservesen, de most lefelé jár az élet, bent van már háromszáz pengő a takarékhazban, a temetés költségeire.

— Tud-e Erdélyről és a székelyekről valamit? — kérdem.

— Nem tudok én semmit arról, kérem.

— Hát a németeket szereti-e?

— Mindenkit az Isten teremtett — mondja.

Okos kék szeme harmatozik már. Valami nagyon szépet akar mondani, látom. El is di-csekszi mingyárt, hogy az ő őse török gyerekek voltak. Akkor ejtették le a székéről a törököket, amikor menekültek. Aztán felvette egy magyar, lehuzta róla a piros bugyogót s azt egy lécre akasztotta az udvaron s ott is lógatta a szél, amíg el nem rothadt.

Innét van, hogy őt Töröknek hívják.

Bucszázokot még jól megnéztem és akkor jut eszembe, hogy olyan ő, mint a bucsuzó nyár ezen a dus alföldi földön.

II.

A másik magyarral, aki a jelen idők magyartja már, Hetényegyháza községben találkozom. A Kada Elek telepítéséből származott ez a község, százhuszkilenc háza van most, egyezer lélekkel körülbelül.

A mező közepén, nem messze az erdőtől, hatalmas új templom áll. Véle szemben egy nagycsoksa és dicséretes szép ház. Ebben székel

a gazdakör és itt lakik a törekvő, erősakaratu gazda, akit érdemes szemtől-szembe látni.

Hosszu asztal a tornácra, mely a szőlőkre tekint.

— Hol a gazda?

— A földeken van ő.

Hamar elküldenek érte. Addig kortyolunk valamit a rekkenő hőségben. Odakerül Mihály bácsi is, aki 365 holdon vigyáz, mint igazi csősz. Holdja után negyven fillér jár neki, lakása is van a szőlő-hegyközségtől és két kéve kenyere holdankint, téli időre.

Balról a derekán, bronz-színi bőrtokban, nagy forgópisztoly settenkedik a gazdakör tornácán.

— Mikor távozott el ebből az utolsó golyó?

— Kérdem.

— Nemigön kell szólalnia ezt — feleli Mihály bácsi.

Ugy látszik, hogy jóerkölcsű népek lakják erre felé a földet és tapasztalt, istenfélő ember maga a csősz is, aki nem pazarolja a veszélyes golyót. Egyedül azt sérelmezi, hogy hosszú puska járna neki s nem efféle, ami csak „pulykabegy”-nek nevezhető.

S mialatt kortyolunk, óvatos móddal és így csőszölünk az öreggel, a szőlők felől, sebes jövőssel, feltűnik egy férfi. Hajadonfőn jön, mellényben és szép fehér ingben. Előtte kö-tény, mezítlábas lábán virágos papucs. Az arcja piros-barna, a szeme kék, a bajusza kurtára nyírott.

Ez az újfatta magyar, erősakaratu és vagyonszerző fajta, ki létesít is mindig valamit a község, mialatt ő maga gyarapszik. Lám a nagytemplom építésében is közredolgozott, a helyet is ő szőgte le, ahova építették. S ez nagy ház is, melynek tornácán vibrál és érik az új magyar élet, az ő alkotása. A kocsmá-mellé, mely üdíti az erdélyi hegyek szőlőtét és a csősz egyaránt, ide helyezte a gazdakört, trombitával a sárokan, nagybőgővel és a hőségben letakart cimbalommal. És egy lányos-arcu rangos pap képpel a falon.

Vallásos ember a gazda és az ábrázolt pap diszelnök a gazdakörben.

— Hogyan kezdte? — kérdezzük a gazdától, aki pillanatok alatt elrendezi kérdéssünkre az eszt és így mondja a beszédet:

— Amikor tizenöt éves voltam, már nem tűrhettém, hogy nagyon szigorú volt az anyám. Emiatt elmentem szolgálni hát és három évig szolgáltam egyhuzamban. Tizennyolc éves koromban önálló lettem és napszámába jártam. Akkor elmentem a napszámából katonának s már volt annyi pénzem, hogy kilencvénkás földet vehettem, hétszázhetven pengő árban. Azután kiszabadultam és beültem két hold szőlőt, szereztem két gebe-lovat is, melyekkel fuvaroztam. Majd több éven keresztül törököllyel kupeckedtem, aztán megnősültem, meg-emlitem azonban, hogy semmit sem hozott a házhoz az asszony. Azután házat építettem, majdan pálinkafőzőkázant állítottam. Jól ment egészen a dolog, de akkor jött a háború. Engemet felmentettek ugyan testi gyengeség miatt, mit az asszony sohasem hitt el nekem, de különben nem tudtam előrehaladni semmit, pedig pénzem volt elegendő. Ott volt a borom mind a pincében s jöttek a románok és mind elvitték a boromat. A háború után ismét előre-siettem, földet vettem, szeszfőzdét állítottam fel és szódavíz-gyárat is, közben pedig újból építettem.

— Most mennyi földje van? — kérdjük.

— Huszonnégy hold — mondja.

Nagy szó ez itten, ahol két-három hold már meglehetősen életet juttat. Nagy szó és még nagyobb gazdagság. Bliszke is rá elfojtottan a gazda, mert csak bucsuzásnál jut eszébe, hogy a beszéd mellé megkínáljon valami itallal is minket. Veres bort hozat hamar a fiával, de csak egy kortyot iszunk a koccintás és a tisztesség kedvéért. A testet kinnzza a hőség, a lélek pedig teleltta már magát az igaz szóval és a reménnyel, hogy van jövője ennek a népnek.

Virágos papucsában kikísér a kapuig minket, aztán visszamegy kedvvel és erős karokkal a termékeny magyar földre, melyről jövődjő írásomban szeretnék egyetmást beszélni.

Főiskolások világkongresszusa

H. Barbusse lapjában most jelentést olvasunk egy készülő ifjusági világkongresszusról: a „Főiskolások Világkongresszusáról” a háború és a fasizmus ellen. A nagygyűlés, melyre eddig Csehszlovákia, Hollandia, Svájc, Franciaország és Görögország egyetemi hallgatói jelentették be részvételüket, ez év decemберében zajlik majd le valamelyik európai fővárosban, amely azonban egészen bizonyos, hogy sem Berlin, sem Róma, sem Bécs nem lesz.

Ez a kongresszus talán a végorában figyelmezteti az ifjuságot, hogy itt az ő bőrére lesz szó, minéllyst a mobilizációs rendeletek a falakra kerülnek. És ha már kétségbeestünk azon, hogy bár diákhordák cipelték máglyára nemrég Németországban mindazokat a betűket, amelyek a tudományt és a szociális haladást jegyezték, vagy ha vasgárdáinktól riadtunk meg, vagy az olasz feketegingésektől, derülátóbban nézhetünk újra az ifjuság felé, ha Angliában a márciusi ifjuság hevével áthatott tüntető diáktömegeket látunk London háborgó utcáin. Ha az Egyesült Államok diákságának általános sztrájkproklamációjáról hallunk, amely a háború ellen szól. Ha Jugoszláviából a katonai diktatura elleni tömegtüntetésekről hallunk. Ha a spanyol egyetemek antifaszista jellegű általános sztrájkjáról értesülünk. És ha végül azt halljuk, hogy a Harmadik Birodalom vezetésének hite megrendült a német egyetemi ifjuságban, amelyben az utóbbi időben egyre mélyebben mutatkozt az erjedés: a be nem váltott hitleri ígéretet természetes ellenhatása.

A kongresszust, amelynek napjai december 29, 30, 31 a következő bizottságok készítik elő: Orvosok Háború Ellen Szövetsége, Vegyészek Háború Ellen Szövetsége, Nemzetközi Jogász Szövetség, a párisi Munkás Egyetem, a Tanítók Nemzetközi Szövetsége és az 1933-as párisi Nemzetközi Diákkonferencia Bizottsága, azonkívül még egy sorozat intellektuális nemzetközi szervezet.

A világ egyetemi ifjuságához szóló felhívás a következő szavakkal végződik: „Lázás felhívásunkat mindazokhoz a főiskolai hallgatókhoz és értelmiségiekhez intézzük, akik nem kívánják a fasizmus diadalát, akik nem akarnak az új világ-mészárlás áldozataivá válni, mindazokat szólítjuk meg, akik a kulturális reakció ellen felemelkednek, azokhoz szólunk, akik a tudomány és kultura kedvezőbb történelmi feltételek közötti fejlődését kívánják, elszigeteltségük leküzdésére és soraik megerősítésére”. A felhívást a főiskolások Világ Választmánya írja alá, („Le comité Mondial des Etudiants” Paris, 237 rue Lafayette.)

Az ifjuság készülődése tehát világszer-te megindult. Meghúzzák a világlekiismeret harangjainak a köteleit. Az első harangzúgások ide is érkeztek.

De vajon ki fogja fel ezeket?

Hova tűnt már az erdélyi magyar ifjuság szervezete, az Erdélyi Fiatalok? — amely hivatott lett volna ide fejlődni? Néhány emberre zsugorodott össze, akik tömegek és hivek nélkül kalapálnak valamit, amiből már élet szikrája nem csattan. A többiek pedig, akiket elfojtottak ép politikai látásuk és akaratuk miatt, szétterelten és kapocs nélkül merülnek el a mindennapok kis érdekharcaiban.

Ha ez az ifjuság már nem jut hozzá, hogy legalább egy képviselőjét küldje, ama decemberi napokra, akad-e majd, aki legalább egy távirattal jelzi: itt is lélegzik még egy réteg, egy csoport, amely a világhoz tartozónak tartja magát és vétóra emeli kezét az ellen, ami itt és mindenütt a lerongyolt és szétzillesztett ifjuság ellen és az emberiség ellen folyik?

m. n. j.

Astra Mozgó

Szerdától, augusztus 15-ikétől rendkívül érdekes, titokzatos kínai bűnügyi film

A NAP GYERMEKEI

kerül bemutatásra

Főszerepben:

**Ramon Novarro,
Helene Hayes,
Levis Stone.**

HIREK

Gábor István:

MARGÓ

André Maurois írja egyik levelében, a Nouvelle Littéraire-ben:

Bizonyos lezűrdött tapasztalatok eredményeképpen meg lehet állapítani, hogy a változás az élet szabálya és jele. Az emberi társadalmak rövid korszakokon mennek keresztül, amelyekben egyensúly uralkodott...

Ez valóban így volt, azonban e közben egy mechanikai találmány, egy jogi botrány, hirtelen felfedték az épület rokkantságát. Lassan felfismerték az intézmények öregségét, amelyek születésük óta folytonosan csak öregedtek.

Habár az ember lényeges szükségletei, mint táplálkozás, lakás, alvás, biztonság és hit majdnem állandóak, az eszközök, amelyekkel kielégítjük őket, ismereteink fejlődésével változnak. Évszázadról-évszázadra a felfedezések új megoldásokat, új problémákat hoznak.

Egy történész kimutatta, hogy a tizedik század vége felé hogyan vetett véget a rabszolgaságnak a modern lőszerszám találmánya. A jövőben a ló helyettesíti az embert a legfárasztó munkában. S meghalt az intézmény, nem mert immorális volt, hanem, mert fölöslegessé vált.

Mi egy olyan korszakban élünk, amelyben a fizikusok és kémikusok néhány évtized alatt felforgatták a szokásokat. Az emberek szenvedtek a szegénységtől: gabonahiány volt, lakás, ruházati cikkek hiányoztak. Minden hiányzott.

Az addig ismeretlen energiák felfedezése szolgáltatja az eszközt, hogy kevés erőfeszítéssel többet termelhesse.

Ez az új hatalom a jólét jele kellett volna, hogy legyen. De a társadalmak csak lassan szoknak hozzá a hatalomhoz, amit szereznek. Egy csodálatos szellemi és akaratgyengeség folytán éhen halunk teli magtárak előtt, megfagyunk üres lakások előtt.

Tudunk termelni, de nem tudunk szétosztani.

Pénzünk, melyet mi termeltünk, mi készítünk, behalóz és elárul bennünk. Mint fahíd, melyet még a székerek idején építettek, meghajlik a súlyos teherautók alatt, úgy recseg és ropog elavult politikai szisztémánk, mely egyszerűbb társadalmak idején fogamzott és ma tul gyenge ahhoz, hogy a mai gazdasági élet presszióját elbirja.

Nyilván át kellene építeni ezt is.

★

A középkorban az árakat és a fizetéseket nem a szabad verseny, hanem a céh s később az állam határozta meg. Az egyház elítélte a kamatok szedését a kölcsönök után. Csak a munkán szerzett gazdagodást ismerte el s nem az üzlet alapulót. Hol vagyunk ma mindentől, a valutatüzérek negyven százalékot szedő „modern” ember világában?

★

A középkorban, hogy ne legyen tuftermelés, szigorú akadályok korlátozták valamely foglalkozás, ipari ág avagy kereskedelmi pályá választását. Ezek a szabályok szigorubbak s bülsőbbek voltak Roosevelt elnök szabályainál.

És a XVIII. század végén elkövetkezett ezek ellen, amikor az emberek fellázadtak ezek ellen s a közgazdászok azt hirdették, hogy a természetes kiválasztódás törvényei sokkal jobban biztosítják az árak észszerű változásait, mint egy céhbeli kontroll. Minden egyes ember érdekének megfelelően cselekednek és az egyéni érdekek összege megegyezik a közérdekkel.

Ezt az elméletet a nagy földbirtokosok forradalmainak bolygezték. Liberálisnak lenni akkoriban forradalmat jelentett. A francia forradalom előkészítői mind liberális közgazdászok voltak. Az akkori radikálisok harcai, a céhek visszaélései ellen irányultak.

Másfél század telt el és a kör bezáródott. Ma liberálisnak lenni a közgazdaságban maradiságot jelent.

★

H. G. Wellsnek a „Láthatatlan Ember” című regénye fut filmen. A film pereg. A könyv tartalma általában ismeretes és a film ahhoz a részhez közeledik, amikor a vegyész völegény egy titkos szerrel kísérletezve, láthatatlanná válik és kétségbeesetten kísérletezik azon, hogy megtalálja az ellenszert és ismét láthatóvá válik.

A menyasszonya közben várja haza hasztalan...

És ekkor megszólal a mellettem levő páholyban egy anya a lányához: — Na, Klárkám, ez is olyan kilátástalan parti, mint a tied...

— Szörénymegyei hírek. Lugosról jelentik: A jelenleg vizsgálati fogságban ülő Gáspár testvéreket, — akik hatóság elleni erőszak miatt kerültek börtönbe, azért, mert fegyverrel támadtak rá egy adóvégrehajtóra, elmebeli állapotuk megvizsgálása céljából, átszállították a lugosi kórházba. — Brach József buziási nyomdatulajdonos a napokban ünnepelte meg életének 60 éves és munkásságának 50 éves fordulóját. A köztisztviselőiben álló nyomdatulajdonost barátai lelkes ünneplésben részesítették.

— Harmadszor virágzik az akác Kiskőrösön. Kiskőrösről jelentik: A kiskőrösi csendőrlaktányát szegélyező akácok egyike az idén már kétszer hozott virágot, nagy ága pedig most harmadszor is virágba borult. A többi ágon csak levelek vannak, ez az egy ág azonban a szó szoros értelmében roskadozik a harmadszori nyílása, pompásan illatozó virágfűtök sulya alatt. A friss csemegét a méhek a kiviágzás után rögtön felfedezték, s azóta ezer és ezer méh hordja a mézet erről az akácágról.

ABLAK

A világ legnagyobb hajója, a 84 ezer tonnás új Cunarder gyorsan épül a Clyde-part egyik legnagyobb hajógyárában Glasgow mellett, ahol a szerencsétlen sorsu Lusitania készült valamikor. A vízrebocsátás országára szóló ünnepségekkel és az egész birodalomnak szánt helyszíni rádióközvetítéssel szeptember 26-án lesz. Az új óriási hajó nagyobb lesz, mint a franciák büszkesége, a már csaknem teljesen kész Normandie és gyorsabb, mint a Norddeutscher Lloyd hajói, a Bremen és az Europa. Az óriási hajó építési költsége körülbelül négy és félmillió font körül mozog. Négy, egyenként ötezezer loerőkifejtő turbinája, négy, egyenként 35 tonna súlyú propellerrel óránként 56 kilométeres gyorsasággal fogja hajtani az óriási hajót. Most szerelték fel a több mint 160 tonna súlyú kormányt, amely a világ legnagyobb kormánylapátja. A vízrebocsátás után a fedélzet és a hajó belső helyiségeinek felépítése csaknem további két évig fog tartani. Az óriási hajó, amely egy királyi párnakamélyaik tagjáról, vagy esetleg Victoria királynőről fognak elnevezni, első útját 1936 tavaszán teheti meg. Most jön mindehhez a csatánál: A hajót egy olyan erősnek építették, hogy csatacirkálónak is megfelel.

Három tüzeset egy éjszakán Brassóban

Villámcsapások okozták a tüzeket

Brassó, augusztus 16.

Szerdára virradó éjszaka három helyen pusztított a tűz Brassóban.

Az első tüzet pontosan 10 óra 36 perckor jelezte a tűzjelző a tűzoltóknak. — Azonnal hatalmas felkészültséggel kiszállottak a tűz színhelyére, mely a várostól kb. 2 kilométerre volt, a Méhkerben. A mikor a tűzoltók megérkeztek 3 szalmakazal lángokban állott. Azonnal hozzáláttak az oltási munkálatokhoz. Az oltás fél 1 óráig tartott. A szalma egyrészt, mely Zamen György, Közép-utca 6 sz. alatti lakos tulajdona, megmentették, a kár így is meghaladja a 20 ezer lejt. A leégett kazlak biztosítva voltak. A vizsgálat még nem állapította meg a tűz okát.

★

Közben itéletidő dühöngött Brassó felett. Több hatalmas csattanás után 12 óra 34 perckor a tűzjelző-készülék ismét tüzet jelzett.

A villám belecsapott a Hátulso-utcában

— Gyógyíthatatlan betegség miatt a halálba. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Bügler Hugó százszéregeni ismert 57 éves iparos felakasztotta magát és mire rátaláltak, halott volt. Tettét, a vizsgálat eredménye szerint, gyógyíthatatlan betegség miatt követte el.

— Megegyezés a Rasputin-film ügyében. Newyorkból érkezett jelentés szerint a Rasputin-film ügyében megegyezés jött létre Juszuoff hercegnő megbízottai és a Metro-Goldwyn-Mayer-filmvállalat között. A megegyezés szerint a hercegnő visszavonja a különböző helyeken benyújtott kártérítési igényeit és panaszait. A filmtársaság viszont kijelenti, hogy Natasa szerepe a filmben — ez volt a szerep, amelyet Juszuoff hercegnő ki-fogásolt, — csupán elképzelésen alapszik.

— Halálba vitték a lovai. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Borzalmas szerencsétlenség áldozata lett Vara Márton marosszeakirályi kocsis, aki gazdája kétfogatú kocsiját hajtotta a Maros felé, amikor a lovak egy szembejövő autótól megbokrosodtak, elkapták a kocsit és rohanni kezdtek. A kocsis nem tudta megfékezni a megvadult lovakat, amelyek egy villanyoszlopnak rohantak. A kocsi felborult és a kocsis, aki a kerekek közé esett, a helyszínen szörnyethalt.

— Amerika termése. Washingtonból jelentik: A hivatalos földművelésügyi minisztérium termésbecslései szerint az idei búzatermés 490,960.000 bushel (1930-ban 528 millió), kukoricatermés pedig 1607,108.000 bushel (2344 millió).

— Üdülőhely lett a fogarasmegyei Szászvörösmart. Bukarestből jelentik: A hivatalos lap 185. számában rendeletet jelent meg, amellyel az egészségügyi miniszter üdülőhelynek nyilvánítja a foga-

két csürbe. Egyik a 81. szám alatti telekhez, másik a 83. szám alatti telekhez tartozott. A tulajdonosok: Fink György és Müller György gazdálkodók.

A tűz keletkezésének pillanatában éppen hazafelé tartott a Vig Barát tekezőegyesület 20 tagja s látva, hogy a két gazdasági épület lángokba borul, azonnal leadták a tűzjeleket.

A méheskerti égéssel elfoglalt tűzoltóság nem tudott azonnal megjelenni s a tekezőegyesület tagjai hozzáfogtak a mentési munkálatokhoz: fölverték a gyanútlanul alvó gazdákat, majd a megrémült állatokat szabadították ki az istállókából. Közben megérkeztek a tűzoltók.

Az oltási munkálatok reggel 6 óráig tartottak, de a legnagyobb erőfeszítés árán sem tudtak eredményt elérni: a két csűr leégett. Az épületekben rengeteg gabonamennyiség volt felhalmozva, ami mind odaégett. A kár meghaladja a félmilliót. Ezek az épületek is biztosítva voltak.

rasmegyei Szászvörösmart községet. A rendelet értelmében a község mostantól kezdve élvezi az üdülőhelyeket megillető jogokat a kötelezettségek teljesítése mellett.

— Szerbia villamosítása. Belgrádból jelentik: Rövidesen törvénytervezetet terjesztenek a parlament elé, amely szerint az ország villamosítását 15 éven belül el kell végezni. Három csoportban ötévi időtartamban akarják elvégezni a villamosítást.

— (Hogyan lesz a golfpályából sirdísztő pázsit?) Newyorkból jelentik: Nem hiába nevezik az Egyesült Államokat a korlátlan lehetőségek hazájának. Tényleg csakis Amerikában történhetett meg az a mulatságos ízű lopás, amelynek áldozata egy newyorki bankár, akitől egy golfpályát loptak el. A bankár szenvedélyes golfozó és nyári kastélya parkjában egy pompás golfpályát készíttetett. A golfpályát egész éven át gondosan ápolták, hogy a pázsit a játéknak megfelelő legyen. A bankár elhatározta, hogy meghívott vendégeivel elutazik birtokára, előbb azonban előre küldte inasát, hogy a golfpályát is rendbehozza. A bankár nagy csodálkozására az inas, sürgönyben értesítette a gazdáját, hogy a golfpályát ellopták. A tolvajok a nagy kiterjedésű golfpályát gyepphantját fölstedték és csak a csupasz föld maradt ott. A bankár följelentése alapján a rendőrség hamarosan kinyomozta, hogy a golfpályát szép pázsitját a tolvajok eladták egy vállalatnak, amely a közeli városban a temetői sírhantok ápolását végezte. A cég már fel is használta a sírok díszítésére a pázsitot. Az élelmes tolvajokat mindeztől nem sikerült előkeríteni.

★ Elvesztett 12-én egy kabát, Sebők Domokos névre szóló igazolvánnyal, Sepsiszentgyörgy és Brassó utvonalon. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le Sepsiszentgyörgy, Vasut-utca 23. alatt.

A KISBÖGÖS SZERELME

— 100 kilométeres ut — másfél kiló petróleummal. Két debreceni technikus, Szotyory Nagy Géza és Juhász Imre debreceni mérnök egy rendkívül olcsó üzemköltségű biciklimotort szerkesztettek, amelynek az az előnye, hogy ugyiszólván alig fogyaszt üzemanyagot. Az új találmányu motornak ugyanis 100 kilométerre csak 1.44 kg petróleum szükséges.

★ A halál menyasszonya. Strachan angol kalandor-regényírónak művei számos kultúrnyelvre vannak lefordítva. A halál menyasszonya c. regénye, az Athenaeum detektiv- és kalandor-regényeinek sorában, Németh Andor kitűnő fordításában jelent meg. Rendkívül érdekes emberekről, érzékesszítő, izgalmas eseményről szól a regény, amely a modern irodalomnak ebben az ágában valóságos remekműve. Fehér papíron, szép kiállításban, 28 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., az udvarban.

— Étvágytalanságnál, gyomorhurutnál, gasztrikus láznál, bélrekedésnél, emésztési renyhéségnél, anyagcserezavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizkésztésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomrot és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól.

Kirándulások az E. M. E. vándorgyűlés alkalmából

Brassó, augusztus 16

Az Erdélyi Múzeum Egylet brassói rendezősége gondoskodott arról, hogy a Múzeum Egylet és orvoskongresszus által nyújtandó szellemi élvezetek után a test felüdítésére is kellő alkalom biztosítsák. A rendezőség felkérte a Brassói Turista Egyletet, hogy a vándorgyűlést követő napokra állítson össze brassói és brassókörnyéki kirándulásokra tervet. A Turista Egylet készséggel vállalta ezt a munkát és a következő tervet dolgozta ki: Félnapos kirándulások aug. 29-én: 1. Cenk (957 m), Indulás reggel 8 órakor. Utirány: Szikla-ut, Lépcsős-ut, gerincvándorlás, csucs, Bethlen-barlang, Árpádkorabeli templom ásatása, Cenk-nyereg, Szent János-kút, Rakodó, Martonfalva. Vezető: Székely Géza. 2. Pojána. (1030 m). Indulás reggel 6 órakor. Utirány: Király-ut. Kilátó. Warte, Ördögcsucs, Pojána, ugrósnác, Salamonkő. Vezető: Czákó József. 3. Bolnok. (1180 m). Indulás délután fél 3 órakor. Utirány: Derestye, Bácsfalva, Bolnok, Pozsárvölgy, Malomdomb, Égett-erdő, Noa. Költség: 20 lej. 4. Hétlétrás szakadék. Indulás délután fél 3 órakor. Utirány: Malomdomb, Sipolyvölgy, Hétlétrás szakadék, Malomdomb. Költség 20—30 lej. Egész napos kirándulás augusztus 29-én: Nagykőhavas (1844 m.) Indulás reggel 6 órakor. Utirány: Malomdomb, Hétlétrás-szakadék, Medve-szakadék, Menedékház, csucs, Tamina, Felső-Tömös. Költség 60 lej. Kétnapos kirándulás aug. 29—30-án. Bucsecs (2506 m.) Indulás reggel 7 óra 15 perckor a nagyállomásról. Utirány: Busteni, Kis-Zsepi, Kereszt. Kőgombák, cseppkőbarlang, (meghálás) Bolboos, Scropoasa, Dobrestitő és villanymű, Szinaja, Brassó. Vezető: Ferencz Károly. Utiköltség 140—350 lej. A vándorgyűlés és orvoskongresszus vendégei tetszésük szerint választhatnak, hogy melyik kiránduláson vesznek részt. A jelentkezés Brassóban a rendezőség irodájában történik. E kirándulások mellett a rendezőség gondoskodik arról is, hogy a város belső és közvetlenül mellette fekvő szépségeit is megismerjék a vendégek. — Augusztus 26-án este fél 9 órai kezdettel művészestélyt rendez a ref. nőszövetség a vendégek tiszteletére. Szerepelnek: Tutsek Piroska és Tutsek Ilonka énekművésznők, Bernhard István zongora-, Sára Nándor hegedűművészek és a Brassói Magyar Dalárda. Jegyeket jó lesz korán előjegyeztetni.

Tordai panaszos levél

Tisztelt Szerkesztőség!

Bocsánatot kérek, ha kézírásom netán olvashatatlan, de nagyon remeg a kezem, mert most jöttem autóbusszon Kolozsvárról Tordáig.

Ha mindvégig olyan uton roboghattam volna, mint a Feleki-tetőig, most féllábon ugrálnék és nem innék levelet. De tovább jöttem, sajnos, ami nemcsak pénzembe, hanem majdnem az életembe került.

A Feleki-tetőig ugyanis nincsen semmi baj. Rendbehozták a svédok, hogy a közeljövőben lezajló gépkocsiverseny „simán” menjen. Rólunk azonban, akik nem vagyunk motorosok, de sokat járunk Kolozsvár és Torda között, teljesen megfeledkeztek. Olyan az autóbussz, a Feleki-tető után, akár az életünk: ide-oda dobál, nagyokat üt rajtunk és lépten-nyomon kátyuba jut.

Már abban sem hiszek, pedig komoly forrásból hírlík, hogy a Kolozsvárról Tordára vezető utat 1937-ben a Feleki-tetőn túl is „autóbusszozhatóvá” teszik. És ha már el is hinném! Még egy ilyen út és én dugába dülök, három évvel a terv megvalósulása előtt!

Tessék elhinni, hogy mindenben a szinigazat állítottam. Ezt azért hangsúlyozom, mert nem szeretném, ha rám fognák, hogy nincs lellem. Amióta autóbusszon járok, Kolozsvár és Torda között, minden este találkozom vele. A lelkeimmel. Hálni jár belém...

Maradtam teljes tisztelettel és ideg-sok üdvözléssel:
Nyugalmatnem! Elek

Talált gyermek sorsa...

Meghalt a kis tordai „Kukorica-Jancsi”...

Néhány nappal ezelőtt csaknem minden újság megemlékezett arról, hogy Nyikora Jánosné szindi tejasszony a szindtordai út mentén, egy kukoricásban, néhány napos fiú csecsemőt, afajta lelkefelül kitett kis „Kukorica Jancsi”-t talált. Minthogy Nyikoráéknak a házatáját eddig elkerülte a golya, az asszony felnyalabolta a kisdedit és hazavitte. Egyidejűleg jelentést tett az ügyről a tordai rendőrségen is, ahol a csecsemő anyja kilétének a felderítésére vizsgálatot indítottak.

A néhány napos kisfiú, aki a kereszttségben a „Jancu Mihail Joan” nevet kapta, ványadt kis teremtes volt, elannyira, hogy néhány nappal Nyikoráék örökbe fogadása után bélihuratot kapott, ami elpusztította.

A kis „senki-fiát” könnyek között temették el a jószívű Nyikoráék, akik röviddel a temetés után meglepetéssel értesültek arról, hogy a gyermek anyja Szász Ilona 21 éves szindi leányasszony személyében megkerült. Az asszony elmondotta, hogy a gyermeket két nappal a szülés után elhelyezte a Nyikoráék közelében lévő kukoricába, mert arra számított, hogy a csecsemőt a gyermektelen házaspár megtalálja és örökbe fogadja...

Csak arra nem számított, hogy az alig egyhetes kis „Kukorica Jancsi” olyan hamar befejezi... A sorssal azonban nem lehet kukoricázni!!!

A megtévedt leányanyát különben átadták a tordai ügyészségnek.

Fogat — fogért?...

(Korkép, kommentár nélkül)

A tordai postán holmi szabálytalanságot fedeztek fel a csekk-kifizetések körül...

A házi vizsgálat során leginkább Blaga Joant, a posta egyik tisztviselőjét faggatták, mint akinek legtöbb köze volt az ügyhöz...

Aztán elismult minden... Blagát bántotta, hogy „meghurcoltatásának” kisebbségi kollégái is tanúi voltak. Elhatározta tehát, hogy a maga módja szerint elégtételt vesz...

Bement Kolozsvárra, ahol egyenesen az egyik román napilap szerkesztőségébe kopogtatott be. Előadta, hogy magyar kollégái vad irredenták, akik így meg úgy... Az újság, persze, örömmel elhitte, sőt meg is irta...

Blaga pedig emelt fővel hazament...

Rejtély, amit a tordaiak nem tudnak megfejteni?

Ki juttatta csapdába a Lévy-fivérek?

Lakásukba csempészett magyarnyelvű kommunista-röpiratok és rájukszózott irredenta-könyvek alapján súlyosan elítélték két német állampolgárságu tordai gyárost, akik egy kukkot se tudnak magyarul...

Az egyébként meglehetősen csendes Tordán most komoly szenzáció van. Ismerősök és ismeretlenek, szelvényben-hosszban a németországi Lévy-testvérek különös esetéről beszélnek.

Emlékeztet, hogy a két fivér lakásán névtelen feljelentés alapján házkutatást tartottak, amelynek során néhány „lgazságot Magyarországnak” című Budapesten kiadott könyvecskét és néhány géppel irt kommunista röpiratot találtak. Az ügygel nem sokat teketóriáztak. Gyorsított eljárás alapján letárgyalták, amelynek eredményeképpen a tordai törvényszék Lévy Ernőt két és fél, Lévy Pált pedig egyévi börtönbüntetéssel sújtotta.

Az eset Tordán annál is inkább feltűnést keltett, mert a Lévy-fivérek, akik különben a tordai alabástrom-gyár tulajdonosai, néhány évvel ezelőtt jöttek csak Németországból és még mindig nem vették annyira, hogy magyarul valahogy is megtanuljanak.

A Lévy fivérek kihallgatásuk alkalmával azt vallották, hogy az irredenta könyvecskéket, amelyekről különben azt sem tudták, hogy mifajta íráskor, a budapesti pályaudvaron valósággal rájuk tukmáltu egy újságárus. A kommunista brosúrákra vonatkozólag megemlítették, hogy a házkutatást megelőző napon ismeretlen tettesek betörték hozzájuk, akik ugyan semmit sem vittek magukkal, de mindent felforgattak. Alkalmasint ekkor kerültek íróasztaluknak egyik soha sem használt fiókjába a kérdéses ívek, amelyeket soha sem láttak ezelőtt...

Érdekes, hogy az ügy ezzel nem zárult le, mert a tulajdonképpen meglepetések csak ezután következtek.

Élt Tordán egy Dănulescu nevű csendőrkapitány, aki már sok magánnyomozásban kitüntette magát.

Dănulescu első ténykedése az volt, hogy valamilyen uton fényképet csináltatott a bünyjelként elkobzott kommunista brosúráról. Az volt a meggyőződése, hogy a névtelen feljelentő a gyár alkalmazottjainak sorából kerülhetett ki. Biztosra vette azt is, hogy az illető, aki egyúttal a brosúrát is elkészítette, valószínűleg a gyanú elkerülése végett valamelyik szomszédos üzem írógépét vette igénybe. Elment tehát az alabástromgyár közelében lévő Tompa kerámiai-gyárba, ahol megtudta, hogy néhány nappal ezelőtt Barbu Sabin, az alabástromgyár egyik tisztviselője megfordult náluk és 1000 lejért akart felváltani. Egyúttal azt is megemlítette, hogy valamit le szeretne gépelni, minthogy azonban az írógép betűit kopottnak minősítette, elállt a tervétől.

A csendőrkapitány érezte, hogy helyes nyomon jár, annál is inkább, mert az említett Barbu Sabin, az alabástromgyár harmadik igazgatójának, Domokosnak, a bizalmi embere. Tovább folytatta vizsgálódásait, amelyeknek során eljutott egy ügyvédi irodába is, ahol végre döntő nyomra bukkant. Az egyik írógép betűi ugyanis a birtokában lévő brosurá betűivel a legtekélyesebben egyeztek. Kutatni kezdett az írgép asztalán lévő indigópapírok között, amelyeknek egyikén megtalálta a végzetes szerepet játszó röpirat teljes szövegét. Csak a viláosság felé kellett a másoló-papírt tartani és mindent el lehetett pontosan olvasni...

Az ügyvéd a kérdéses indigópapírt illetőleg nem nyilatkozott. Arról sem tudott, hogy járt-e nála megelőzőleg valaki, aki suttymban gépelt volna...

Dănulescu csendőrkapitány felfedezésével egyenesen Cetatean Traian ügyészhez sietett, aki mindezt kevés bizonyítéknak minősítette, viszont ráförmedt a csendőrkapitányra, hogy honnan szerezte a fényképmásolatot a brosúráról?...

Az ügy, kimagyarázkodás után, ezen a ponton sajnálatosan megakadt. Barbu Sabint beidézték ugyan, kihallgatása után azonban, minthogy mindent váltig tagadott, azonnal szabadlábra helyezték. A kolozsvári lapoknak azon értesülése tehát, hogy Barbu pillanatnyilag is letartóztatásban van, nem felel meg a valóságnak.

Barbu Sabin, aki korábban a Soname-tan tisztviselője volt. Később harcot

folytatott a gáztársaság elen és a tordai gázfogyasztókat is ő tömörítette szindikátusba. Annak idején ő szervezte meg az emlékeztető gáztárgyalást is, amelynek során nagymennyiségű fát szállított Tordára, hogy a gázfogyasztók a harc következtében szükségét ne szenvedjenek. Mindez azonban gyenge egzisztenciának bizonyult és így került, hosszas utánjárás után a tordai alabástrom gyárhoz, ahol az egyik társigazgatónak, Domokosnak csakhamar bizalmi embere lett.

Az első fórum ítélete már elhangzott az ügyben, jöllehet a részletek még javarészt, sőt mondhatnók, egészében tisztázatlanok. Tordán ezidőszelint is folyik a vizsgálat és valószínű, hogy a felbontási tárgyalásig, amely a kolozs-

vári tábla előtt e hónap végén zajlik le, számos olyan bizonyítékot tudnak produkálni, amelyek a per további folyására döntő hatással lesz.

Van azonban az ügynek még egy érdekes és váratlan fejleménye is. A kolozsvári Románia Nouă egyik mult számában ugyanis azt írta, hogy Dănulescu kapitány az esetről a kérdéses lap egyik munkatársának nyilatkozott. Ez a körülmény a katonai hatóságoknak nem volt inyére, mert vasárnap egy csendőrezre-des érkezett Tordára, hogy az ügyben Dănulescu szerepét illetőleg vizsgálót indítsa.

A kolozsvári felelősségi tárgyalás ele természetesen egész Torda városa lázas érdeklődéssel tekint.

ABLAK

Loecsoltak a cukrászdában, mikor arra jártam... Nem virágokat, hanem szép, szabályos „vizesnyolcasokat” a padlóra... Persze felhúztuk lábainkat nem annyira holmi félsz miatt, inkább a kulcsin megőrzése végett. Azonkioi utánóztuk is egymást... Ültünk a székeken, felhúzottlábakkal. Adott pillanatban, mintha összebeszéltünk volna, felkaptuk fejünket és egy igénytelen néniére néztünk, aki szörnyű zavarba jött... Nem tudta felhúzni lábait, mert — nem érték a földig... Szegényke nagyon előőrösödött, izzadság kezdett gyöngyözni homlokán. Néhány pillanatig ült így, aztán felállt, fízett és szégyenkezve kisompolygott az utcára, fájdalmasan és megalázva, mint egy legyőzött hadvezér. Utánanézünk és elvete-medett embereknek éreztük magunkat. Tudtuk, hogy néniénk életét mitem ér, mert nem lesz boldog soha már... Talán fel is húzza magát a lábai helyett! Aztán felállunk és ismét megoztuk lábainkat, valamint önmagunkat...

A közmondással elleniálesen

Tordán a holló hollónak is kivájja a szemét...

Grecu urnak sikerült az ujonnan nyílt, konkurens hangos-mozit elnémitani!

Arra már számtalan példa volt, hogy a többségi nem fért meg a kisebbségivel, ritkább eset azonban, hogy két román nemeztiségi férfi között olyan konfliktus üsse fel a fejét, mint például Tordán Grecu Traján moztulajdonos és Bacila Viktor, a református kulturházban ujonnan nyílt mozgó tulajdonosa között.

Elismerjük, hogy a konkurrencia, éppenséggel, ha versenyképes, senkinek sincs inyére. Nem volt tehát Grecu urnak sem, aki addig járt a primaria nyakára, a mig el nem „intézte” az ügyet. Ami alatt azt kell értenünk, hogy a tordai rendőrség, Bacila miniszteri engedéllyel megnyitott és a mérnöki hivatal által szabályszerűnek minősített mozitermét, vasárnap tűzveszélyesség címén becsukta és lepecéeltte.

Tordai gyár, amely munkásait a tenyerén hordja...

Pompás munkásfürdőt és gyári étkezdét létesített a Tompa Testvérek kerámiai üzeme...

Manapság, amikor az egyes vállalatok munkásai sokszor még éhbér tekintetében sem tudnak megállapodásra jutni a munkaadókkal, valóságos csodák közé kell elkönyvelnünk azt a bánásmódot, amelyben a tordai Tompa-testvérek kerámiai gyára munkásnőit és munkásait részesíti.

Vannak Tordán az említett gyárnál nagyobb üzemek is, mégis csak nekik jutott eszükbe, hogy munkásaik részére a gyártelep keretein belül étkezdét állítsanak fel, ahol a dolgoztól elcsigázott emberek kevés pénzért nagyszerűen kosztolhatnak. Ezzel egyidejűleg, egy külön ecéltől létesített épületben, fürdőt létesítettek, amelyet ugyancsak a munkások vehetnek igénybe.

A kerámiai gyár nagyfoku megértésére utal az a körülmény is, hogy fizetések szadabságot adtak azoknak a munkásoknak is, akik az üzemből kivált két Tompa-testvér nemrégiben létesített üzeméhez szegődtek.

A tordai kerámiai gyár élén eddig tudvalevőleg négy Tompa-testvér állott. A közelmúlt-

Hiába apellált a „plüze csuszatatott” moztulajdonos a különböző fórumoknál, hiába mutatta a kultuszminisztérium 341—934 számú engedélyét, nem olvasztotta meg sem az illetékesek szívét, sem a mozi ahtáján levő pecsétet, amely, mint valami furcsa virág, még mindig ott virít a kilincs fölött.

Grecunak kétségtelenül sikerült konkurensét, legalábbis egy darabig, veszélytelenné tenni... Egyelőre nincs semmi baja. Az emlékeztetés jegymanipláció, a mellyel a kincstárt súlyosan megkárosította, már elismult. Most biztos ismét nyugodt lesz addig, amíg a hatóság rá nem jön, hogy a csakis délelőtti árusítható, ugynevezett „matiné-jegyeket”, törvényellenesen délután is forgalomba bocsátja. Ámbár, amilyen szerencséje ennek a Grecunak van...

ban kettéváltak, amelynek kapcsán a régi üzemet jelentősen kibővítették. Ez a körülmény üdvösen hatott a tordai munkanélküliségre is, amennyiben az igazgatóság a gyár megnagyobbításának megfelelően, 40 új munkást alkalmazott. Külön említést érdemel az a bankett, amelyet ezalkalomból a gyár munkásainak rendezett. Tizenhat asztal mellett foglaltak helyet az üzem munkásnői és munkásai. Mondanunk sem kell, hogy a „lakoma” során minden étket a gyár által készített izléses edényekben szolgáltak fel. A banketten természetesen a gyár népszerű és a munkások körében is nagy szeretetnek örvendő tulajdonosai is megjelentek, akik nem holmi díszhelyen, hanem munkásaik között és velük együtt, egészen a késő hajnali órákig elszórakoztak.

Mindezt pedig csak azért írtuk meg ilyen hosszasan, mert az illetén esetek ma már, hogy úgy mondjuk, a csodák birodalmába tartoznak. Titkon az a reményünk, hogy a tordai Tompa-testvérek példája sok üzemnek szolgál okulásul!

K Ö Z G A Z D A S Á G

Az állam nem bocsát ki új kincstári bónókat,

de megengedi, hogy hitelezői a Banca Nationalánál és az Ipari Hitelintézetnél állami követeléseikkel fizethessenek

Bukarest, augusztus 16.

Annak, hogy a magánvállalatok az utóbbi hónapokban egyáltalán nem vesznek részt az állami és közintézmények elátlására meghirdetett árlejtéseken, a legfőbb oka köztudomásúan az, hogy az állam igen sok belföldi cégnek már évek óta adósa a leszállított áruk ellenértékével és a minimálisra összezsugorodott, főleg személyzeti kiadásokra beállított költségvetésben egyetlen bani sem szerepel a régi tartozások fizetésére. Régebben az állam kincstári bónókat bocsátott ki a szállítók fizetésére, amivel ugyancsak sok kellemetlenség volt, de mégis 15-25 százalékos veszteséggel a hitelezők hozzájuthattak ezen a réven régóta nélkülözött pénzükhöz. De a múltév vége óta

a kormány nem bocsátott ki új kincstári bónókat, viszont a szállítók helyzete az államnál elfekvő követelések hiánya miatt nagyon kínos helyzetbe került.

Az államnak hitelbe szállító cégek egyik intervenciót a másik után vették igénybe, hogy valamilyen formában megkapják a pénzüket, amely sok esetben a teljes alapítókéjük, vagy forgótőkéjük tartotta lekötve és komoly veszélyt jelentett és jelent ma is a vállalat fennmaradása szempontjából. És ami a helyzetet még groteszkebbá tette, a nemfizető állam kiméletlenül szorongatta ezeket a vállalatokat, hogy fizessék meg az állammal szemben, vagy állami intézményeknél fennálló tartozásaikat. Különösen a Banca Nationala, vagy a Creditul Industrial által folyósított kölcsönök és azok kamatai jelentenek folyton növekedő és szorongató terhet a szállítóknak, akik pedig ezeket a kölcsönöket az esetek legtöbbszörében éppen azért vették fel, hogy az államnak hitelbe tudjanak szállítani.

Bonyodalmas tárgyalások után, amelyekben a kormány, a Banca Nationala és az Ipari Hitelintézet vettek részt, a különböző állami intézmények között meg egyezés jött létre, amelynek alapján

a szállítóknak megengedik elvben, hogy az államtól járó követeléseikkel fizessék ki a Nemzeti Banknál és a Creditul Industrialnál fennálló tartozásaikat.

Az érdekelt cégek érthető megnyugvással fogadták ezt a döntést, miután más módot az adott körülmények között úgy sem láttak arra, hogy 350 millió lejnyi követelésüket megkapják. Igaz ugyan, hogy az állammal, illetve a jegybankkal és az ipari hitelintézettel szemben fennálló tartozásaikat nem egyszerre kellene kifizetniük, de ezzel szemben a követelések és tartozások kompenzálása mentesíti a vállalatokat a hitelmegvonás veszélyeitől és a hitelező állami intézetek által előírt megkötésektől.

De annak ellenére, hogy az adósságkompenzációs tranzakcióhoz az összes illetékesek hozzájárultak, még mindig nem hajtották végre, ami annál kellemetlenebb a hitelező cégeknek, mert amíg a követelések megfelelő összeggel tartozásait a Banca Nationala nem törli, illetve nem írja át az állam terhére, a kamatokat továbbra is a kölcsönfelvétel terhére írja. És ugyanezt teszi a Creditul Industrial is. Ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy míg az állam semmiféle kamatot nem fizet esetleg már évek óta a neki hitelező szállítóknak, ezeket a Banca Nationala és a Creditul Industrial hónapról-hónapra megterheli a 350 millió 9. illetve 6 százalékos kamataival és ezek a kamatok egyes cégeknek milliókra rúgnak. És ennek a fonák helyzetnek

kizárólag a bürokrácia az oka, amely négy hónap alatt sem tudta a kormány által engedélyezett kompenzáció könyveléstechnikai és egyéb hivatali munkáját elvégezni. Amikor az érdekelt

vállalatok a napokban a Creditul Industrialnál közbenjártak, hogy fejezze már be a szükséges formákat, itt azt mondták, hogy az átkönyvelés és az állam, valamint a szállítóknál hitelezői minőségben érdekelt állami intézetek közötti elszámolás az Amortizációs Pénztárhoz tartozik. De az Amortizációs Pénztár nem hajlandó a szállítók követeléseit forma szerint kiutalni, amíg nem kapja meg a

Banca Nationalától is a kihelyezések kimutatását. A jegybanknál most nyári szabadság van és hetenként alig van egy-két munkanap, amikor más, fontosabb ügyek várnak elintézésre. És így egy egyszerű belső hivatali munka késése miatt az állam hitelezői a saját követeléseik után is kötelesek kamatokat fizetni és a látszólag annyira egyszerű adósságkompenzációs talán még hónapokig elhúzódhat.

A kaláni vasgyár nem épít új ércolvasztó kohót és nem vesz fel munkásokat...

Petrozsény, augusztus 16.

A hunyadmegyei vasipari körökben meglepetéssel olvasták azt a Bukarestből származó értesülést, hogy a kaláni vasgyár, nyersvaszsükségletének fedezésére, új kohót épít és ezekhez a munkálatokhoz nem kevesebb, mint kétezer munkást vettek fel.

Az értesülés nem felel meg a valóságnak és nem nélkülözi a fantasztikumot, különösen ami a kétezer új munkás alkalmazását illeti.

A helyzet ugyanis az, hogy a kaláni összes üzemeknél foglalkoztatott munkások száma nem haladja meg az ezernégyezret. Ami pedig a szóbanforgó vasércolvasztó kohó beállítását illeti, az két hónap óta már üzemben is van és egy ilyen kohó üzembehelyezése távolról se teszi szükségessé ezekre menő munkások alkalmazását.

A Kalánban két hónappal ezelőtt üzembehelyezett kohó egyébként nem új, régebben üzemben volt már, de aztán leállították, mert egyrészt a külföldi nyersvas olcsóbb volt, másrészt a vasáru-termeléshez a vajdahunyadi állami kohók elég nyersvasat tudtak termelni.

A kaláni ércolvasztó újabb üzembehelyezését az tette szükségessé, hogy a kontingentálás miatt csak nagyon kevés nyersvasat lehet külföldről behozni, másfelől pedig a kaláni üzemek erősebben vannak foglalkoztatva, mint ezelőtt, mert a külföldi készvasáru is egyre jobban kiszorul a belföldi piacról és ezáltal — miként a többi vasgyárak is, a kaláni gyár is többet termelhet és adhat el a piacon!

Általában, a belföldi vasipar nagyon felvirágozott az utóbbi időben, csak sajnos vissza is él a helyzettel, mert — amint a vaskereskedők állásfoglalásából és tiltakozó gyűléseiből láthattuk, a vaskartell emelte az árakat és a kereskedők kiszolgáltatottságán keresztül visszaél a fogyasztópiac helyzetével.

A kaláni vasgyár különben Sztrijentgyörgyön turbinát épít most egy 800-1000 lóerős hidraulikus erőtelep céljaira, az üzem villanyszolgáltatásának ellátására. Ezek a munkálatok is befejezéshez közelednek, úgyhogy ezidő szerint a kaláni gyárnál újabb munkásfelvétel nincsen.

Megmozdultak a kereskedők is a kontingentálás eltörlésére

Nem az iparnak, hanem csak bizonyos privilégizált iparvállalatoknak van haszna az import guzsbakötéséből — mondják a kereskedők

Bukarest, augusztus 16.

Mialatt a gyáriparosok alapos felkészültséggel és megszervezett akcióval állandóan intervenálnak a kormánynál, hogy a kontingentálási rendszert az ipari érdekek első vonalába helyezésével változtassa meg, a kereskedelem, amelynek rovására ez történe és amely eddig is sokkal nehezebb helyzetben volt a kontingentálás miatt, csak most kezd megmozdulni.

NINCSEN SZERVEZETT KERESKEDŐ-TÁBOR

A közelmúlt napokban az ország főbb kereskedelmi centrumainak delegátusai gyűlést tartottak, amelyen többek között a kontingentálás ellen is állást foglaltak. Ezen a gyűlésen a kereskedők a legkülönbözőbb szempontokból foglalkoztak ezzel a kérdéssel. Voltak, akik az ellen fakadtak ki, hogy a kormány még ellenzéki sorban és uralomrajutásának elején is azt hirdette, hogy meg fogja szüntetni a kontingentálást, ehelyett azonban még jobban kiegészítette a kontingentálást és teljesen guzsba kötötte a kereskedelmet.

Amikor a kontingentálást bevezették, az akkori kormány két mondvacsinált indokkal igazolta a behozatal korlátozását. Az egyik ok a kereskedelmi mérleg kiegyensúlyozottsága, a másik pedig a lej stabilizálásának megvédése volt. A kereskedelem megállapítja, hogy a kontingentálás Románia nem érte el sem egyik, sem a másik állítólagos célt. Egyfelől az export ma alatta van a korlátozott behozatalnak is. A kiegyensúlyozott külkeres-

kedelmi mérleg csak fantazmagória, olyan ország részére, mint Románia, amelynek termékeit nem lehet értékesíteni.

A kereskedelemre nézve a kontingentálási rendszer több szempontból is katasztrófális lett. Mindezenekellett az állam ezzel az erőszakos beavatkozással tönkretette a kereskedők magánhitelét, ami pedig a kereskedelem alapja. Amikor évtizedes munkával és fáradsággal a kereskedőnek végre sikerült megszereznie néhány külföldi cégnek a bizalmát, jött az állam és rákényszerítette, hogy ezentul más országból szerezzék be az áruszükségletét. A gyakorlatban ez megvalósíthatatlan és így következett be az a helyzet, hogy a kereskedelem csak úgy képes ma áruhoz jutni, ha vagy a feketetőzsdén szerzi be az áru kifizetéséhez szükséges devizákat, vagy pedig kompenzációs uton fizet, ami 30-40 százalékkal megdrágítja az árut és végeredményben ugyancsak fekete-valutát jelent.

De utjabban már az ipar is panaszkodik a kontingentálás és a kompenzáció ellen. Akkor hát miért tartják fenn ezt az állapotot?

A kereskedők szerint a kontingentálásból csak egy maroknyi vámszedőnek van haszna, aki a kulisszák mögött irányítja a dolgokat.

A kereskedelem is kívánja, hogy a belföldi ipar felvirágozzon, de a tényállás az, hogy csak bizonyos iparágak, sőt iparvállalatok huznak hasznát a kontingentálás által számukra teremtett kiváltságos helyzet nyomán. Ezek

BUKARESTI TŐZSDE

miatt azonban mégsem volna szabad tönkretenni az ország kereskedelmét.

A kontingentálás azonban nemcsak a kereskedelmet fojtogatja, hanem az egész ország lakosságát sújtja. Azáltal, hogy a behozatali horribilis taxákkal további 40 százalékkal csökkentették,

még inkább fokozták a mezőgazdasági termékek és az iparcikkek ára közti aránytalanságot, holott az utolsó 5-6 évben minden kormány azzal a programmal jött, hogy a válságba jutott mezőgazdaságot csak úgy lehet megsegíteni, ha a részére szükséges iparcikkek árát leszállítják a mezőgazdasági termékek árának színvonalára.

A váltakozó kormányok egyik kézzel csökkentették ugyan a mezőgazdaság adóját, de a kontingentálás révén más oldalon hajtják be rajta ezt az adót, sőt a sok közbeeső kéz miatt még többet.

A kereskedelem elvben a kontingentálás azonnali eltörlése mellett van. De mert tudja, hogy a kormány ezt aligha fogja megtenni, legalább azt várja el, hogy végéig revízió alá a kontingentált áruk jegyzékét és kérdezzék meg a kereskedőket is, hogy melyek azok a cikkek, amelyek behozatalát csökkenteni lehet a fogyasztás és a kereskedelem károsodása nélkül.

A közgazdaság hírei

FÖLDET LOP A SZAMOS

(Dés) A partvédelmi törvény ma is érvényben van, ezzel szemben azonban például a szamosmegyei falvak és városok földtulajdonosai állandóan panaszkodnak, hogy a Szamos, a védődáták hiánya vagy gyengesége miatt, mind-egyre jelentősebb földdarabokat kanyarít el a víz mellett fekvő birtokaikból. Ez a veszteség hosszú évek alatt egyre nő. A szamosmenti gazdák sürgős intézkedést követelnek.

AUSZTRIA ÉS A KÜLFÖLDI PÉNZFORGALOM

(Bécs) Ausztriában e hó 16-tól kezdődően korlátozott keretek között újból megindul a külföldi postautalványforgalom. Ettől az időtől kezdve 20 schillingig terjedő összegeket az ismételt küldés korlátozása nélkül és további engedély nélkül lehet Belgiumba, Dániába, Franciaországba, Angliába, Olaszországba, Hollandiába, Norvégiába, Lengyelországba, Svédországba, Svájcba, Liechtensteinbe, Csehszlovákiába és az Egyesült Államokba küldeni. A 20-100 schilling közötti összegeket küldéséhez a Nemzeti Bank ellenőrző helyének vagy fiókjának, 100 schillingen felüli összegek küldéséhez pedig a Nemzeti Bank központjának előzetes engedélyre szükséges.

CERNAFÉNYESÍTŐ GEPEK ARADON

(Arad) Az aradi Industria Cucerini olasz alapítású cérnagyár új gépeket hozott be az általa előállított cérna fényesítésére. Eddig ezt a cérnát a gyár kész állapotban importálta.

A CSEHEK LESZÁLLÍTOTTÁK A ROZS VÁMJÁT

(Prága) A csehszlovák kormány augusztus 10-iktől kezdődően a rozs vámpótlékát 50 cseh koronáról 44-re, a zabét pedig 34-ről 31 csehkoronára mérsékelte. A kormányrendelet értelmében a többi vámpótlék továbbra is érvényben marad a búzánál 25, árpanál pedig 36 csehkoronát tesz ki.

A TEMESVÁRI EG-GU ÚJ CIKKEL

(Temesvár) Szakmai köröktől származó értesülések szerint az Eg-gü, Schlesinger et Co. cég még jobban ki akarja terjeszteni üzletkörét és különféle ajabb bortechnikai cikkek, bőrfekető, bőrappretur és más vegyi anyagok gyártására fog berendezkedni.

NYOLCMAGOS AZ ÉRMELLÉKI TERMÉS

(Székelyhid) Az egész Érmelléken befejezték már a cséplést. A buzatermésnek a minősége elsőrangú, azonban a mennyiség kevés, úgy hogy a gazdáknak alig van eladni való búzájuk. Átlag egy katasztrális holdon 6-8 mázsaig termett. Az új buza általában igen tiszta, fejlett, sikértartalma jó és magas fajsúlyú. A tengeritermés is kitűnő fejlődésnek indult és ha az időjárás továbbra is kedvező lesz rá, úgy tengeriben jó közepes termést várhatunk.

ÚJ TERMÉNY-CÉG A TEMESVÁRI PIACON

(Temesvár) A temesvári piacon megalkult a Gabonakereskedelmi Rt. amelynek alapítókéje a keringő hírek szerint 2-3 millió leire rúg. A cég tagjai: Basch Gusztáv, Lövy Árpád és Geinhardt.

Az osztrák kérdés kiélesítette az olasz-jugoszláv ellentétet

Franciaország volt római nagykövetének nyilatkozata az olasz-jugoszláv háborus veszélyről

Schuschnigg kancellár augusztus 25-én találkozik Mussolinivel

Páris, augusztus 16.

A július 25-i bécsi események s az ezt követően újból fellángolt Habsburg-restaurációs törekvések napról-napra erősebben foglalkoztatják a francia sajtót. A párisi lapok, ha nem is foglalnak nyíltan állást a Habsburgok trónraültetése mellett, kivétel nélkül olyan tárgyilagossággal foglalkoznak a kérdéssel, amelylyel elárulják, hogy nem állnak ellenségesen a restaurációs törekvessel szemben.

Ausztria mai helyzetében sohasem juthat nyugvópontra és állandó lázas állapotba örökös veszélyt jelent Európára. Ebből, a franciák szerint, csak két útja van: Csatlakozás Németországhoz vagy a Habsburg-restauráció. Olaszország már számtalan jellel elárulta, hogy az utóbbi megoldás mellett van s ez a magyarázata, hogy az Olaszországra egyébként erősen feltételezett francia sajtó tűzön-vízen keresztül követi Olaszországot. Az aggodalom mindössze Jugoszlávia magatartása körül van, amely egyrészt tart a Habsburgok imperialista törekvéseitől, másrészt pedig az „ösi ellenség”-nek Olaszországnak újabb térhódításától.

A FENYEGETŐ OLASZ-JUGOSZLAV ELLENTÉT

Erről a kérdéssel igen érdekes nyilatkozatot adott a Petit Journalnak Henry Jouvenel szenátor, Franciaország volt római nagykövete.

Jouvenel megnyugtatta a francia közvéleményt, hogy Mussolini nem áll tétlenül a háborus veszéllyel szemben, hanem mindent elkövet egy újabb háború megakadályozására.

— Olaszország — mondja Jouvenel — szilárdan áll Ausztria függetlensége mellett, amint ezt a tragikus július 25-én be is bizonyította.

Ennek ellenére azonban az Anschluss továbbra is komoly veszedelem marad és bekövetkezhetik az az idő, hogy a hatalmak nem maradhatnak, mint eddig, pusztán szóbeli elhatározásoknál és Olaszországnak újabb kezdeményezése szemben találja magát Jugoszláviával.

— Olaszország belépése Ausztria területére féltelmetes hatást válthat ki Jugoszláviából. És itt talán

nem is a szóbanforgó kérdés váltja ki a Jugoszláv ellentétet, hanem az a sajnálatos ellentét, ami állandóan fennáll Jugoszlávia és Olaszország között.

— Ennek ellenére reméljük, hogy a két ország gazdasági érdeke rövidesen meghozza a közeledést és itt nagy szerep vár Franciaországra. Nem ismerem ugyan ebben a tekintetben Barthou álláspontját, de nem csodálkoznék, ha Barthou római útja helyreállítaná a barátságot Jugoszlávia és Olaszország között s ezzel újabb fenyegető felhőket távolítana el Európa egéről.

SUVICH VAGY GRANDI LESZ A BÉCSI OLASZ KÖVET

Az Echo de Paris római tudósítójának jelentése szerint a bécsi olasz követség vezetésével

vagy Suvich jelenlegi külügyi államtitkár bízzák meg, aki részt vett Mussolini és Starhemberg ostiai megbeszélésén is, vagy pedig, ha Suvich inkább marad továbbra is államtitkár, akkor Grandi jelenlegi londoni követ menne Bécsbe, különleges megbízatással.

Starhemberg herceg kedden vacsorát adott Suvich külügyi államtitkár tiszteletére, mégpedig nem az osztrák követségen, hanem a Castel Jusanóban. Starhemberg szerdán elutazik Velencébe, ahol néhány napig marad és onnét visszautazik Bécsbe.

STARHEMBERG UTÁN SCHUSCHNIGG UTAZIK OLASZORSZÁGBA

A Havas-ügynökség jelenti Rómából, hogy Schuschnigg kancellár augusztus 25-én találkozik Mussolinivel.

Az olasz nagy hadgyakorlatok ideje éppen bsszeesik Schuschnigg látogatásával, miután a hadgyakorlaton Mussolini és a kormány tagjai is részt vesznek, Schuschnigg valószínűleg nem hazik Rómáig, hanem valahol vidéken találkozik Mussolinivel.

A Havas tudósítója szerint Schuschnigg Mussoliniben az osztrák függetlenség eltökélt védelmezőjére fog találni. Ebben a pillanatban még nem lehet tudni,

Olaszország támogatása milyen gyakorlati formát fog ölteni, valószínű azonban, hogy Schuschnigg és Mussolini találkozója ebben a tekintetben döntő jelentőségű lesz.

„KÁRTÉRÍTÉS AZ ELLEN A SZOMSZÉDOS ORSZÁG ELLEN”...

Bécs, augusztus 16.

Az osztrák kormányhoz közelálló lapok azt a feltűnést keltő hírt közlik, hogy hazafias körök nyomására a kormány komolyan foglalkozik azzal a gondolattal, hogy „kártérítési követeléssel lépjen fel az ellen a

szomszédos ország ellen, amelynek pártfogásával és segítségével az országra veszedelmes elemek annyira megerősödtek, hogy állandó belpolitikai zavart okoznak az országban s vakmerő merényleteikkel rengeteg kárt okoznak, úgy gazdaságilag, mint erkölcsileg.”

A lapok megjegyzik, hogy Ausztriának az eljárását a kártérítés kérdésében nemzetközi fórum — valószínűleg a hágai döntőbíró — előtt kell megindítania. Bizonyosra veszik, hogy egy ilyen kártérítési per véget vetne annak a külföldi segítségnek, amely az állam biztonságát veszélyeztető, rendbontó elemeket eddig is felszínre tartotta.

A bankett után...

Maniu nyilatkozott, kijelentette, hogy a cenzura miatt más formában hozza az ország tudomására mondanivalóit

Bukarest, augusztus 16.

Maniu Gyula ma nyilatkozott az Adeverulnak a diszvacsoráról. Többek között a következőket mondta:

— Nagyon meg vagyok elégedve a bankettel, amely minden várakozásomat felülmuta. Panasgom van azonban a cenzura ellen,

beszédem egyes részei ugyanis nem jelenhetnek meg a bukaresti lapokban.

Furcsának és érthetetlennek tartom a cenzura eljárását, mert ugyanakkor, amikor nyilatkozataimat megkurtítják, az ellenem intézett támadások teljes egészükben lejöhetnek, így ezzel magatartásával politikai ellenfeleim párt-

jára áll.

— Kijelentéseim tárgyilagosaak voltak, ennek dacára róluk a közvélemény nem vehetett tudomást.

Ezután Maniu a következő, tőle egészen szokatlan tónusú kijelentést tette:

— Ha még egyszer előfordul ez a dolog, úgy kénytelen leszek eleget tenni az ország különböző városaiban megnyilvánuló közóhajnak és

gondoskodom arról, hogy más formában hozzam az ország tudomására mondanivalóimat.

Maniu Gyula déli fél 1 órakor Popovici Mihály társaságában elhagyta Bukarestet.

Székházat vásárolt magának az Általános Nyugdíjpénztár

Kölcsönből vette a palotát és rendkívüli hitelből rendezi be

Bukarest, augusztus 16.

A hivatalos lap legutóbbi, 186. számában megjelent az a minisztertanácsi határozat, amely jóváhagyja az Általános Nyugdíjpénztár által a postatakarékpénztártól felvett 26 millió lej kölcsönt, valamint azt az adásvételi szerződést is, a mellyel a nyugdíjpénztár 23 és fél millió lejért megvásárolta a bukaresti zálogházatól a Sf. Ionica-utca 9 szám alatti sarokházat.

A kölcsönt a nyugdíjpénztár évi 6 millió 252 ezer 552 lejjel törleszti a teljes

lefizetésig.

A minisztertanácsi határozattal egyidejűleg királyi dekrétumot is közöl a hivatalos lap arról, hogy a pénzügyminisztérium 4 millió lej rendkívüli hitelt folyósított az Általános Nyugdíjpénztárnak a kölcsön első törlesztési részletének a fizetésére, továbbá a vásárolt berendezéseire.

A zálogháztól vásárolt Sf. Ionica-utcai palota lesz ugyanis a nyugdíjpénztár új székháza, amelybe a Casa Generală a Pensiuini már rövidesen be is költözik.

Lelepleztek egy jól felszerelt hamispénz-gyárat,

amely éppen most akarta megkezdeni a munkát

Bánffyuhunyad, augusztus 16.

Szenzációs pénzhamisítási kísérletet leplezett le a bánffyuhunyadi csendőrség. Régóta figyelik Ulici magyarlónai gazdálkodót, akihez gyanus emberek jártak. Kedden rajtaütésszerűen házkutatást tartottak a gazdálkodónál és

tökéletes kidolgozású 500 lejes klisé, 100 és húszlejes öntvénymintát, nagymennyiségű ólom, réz és ezüst nyersanyagot találtak.

Ulicit nyomban letartóztatták, Lango-teanu Joan, Preda Joan és négy cigány bűntársával együtt. A pénzhamisítókat már át is szállították a kolozsvári ügyészségre. Első kihallgatásukon kijelentették, hogy csak a próbadarabokat készítették el és éppen a napokban akartak hozzálátni a „gyártáshoz”.

Ulicinak — a vizsgálat feltevése szerint — más bűntársa is lehet, mert az ötszázlejes kliséjének elkészítése kitűnő szakemberre vall.

Hosszas hajsza után elfogták az országosan körözött brassói szélhámost

Brassó, augusztus 17.

Hónapok óta 5 romániai város rendőrsége körözi Lónyai Ferenc 23 éves brassói szélhámost.

Lónyai a Kapu-utca 36 szám alatt lakott és érettségi vizsgát is tett Brassóban.

Mivel látta, hogy nem tud elhelyezkedni, elhatározta, hogy csinál magának ö foglalkozást valamilyen „gyakorlati” pályán. Nyugtáveket nyomtatott a Kollekcio nevű, Kolostor-utcában levő posztókereskedés cégfelírásával, kintazott vidékre és a saját szakállára ügynökösködni kezdett a Kollekcio segítségével. A tömegrendelésre előlegeket szedett fel, többek között György János, Dávid Bernát és Szabó Gyula lónai (Hunyadmegyei) lakosoktól. A megrendelőknél meghagyta, hogy a nyugtát küldjék csak el az üzletnek s az szállítani fogja a megrendelt árut. A nyugtákra a cég Stössel nevű vezetőjének nevét hamisította. Pár nap múlva kitűnt a szélhámosság s a Kollekcio vezetője feljelentést tett a brassói rendőrségen.

Lónyait azonban nem lehetett már le tartóztatni, mert megugrott Brassóból.

VENDÉGSZEREPLÉS MINDENFELÉ

A szélhámosság ezután a moldovai Buhus városkában ütötte fel tanyáját. Itt a „Curierul Croitorilor” című szabóipari szaklap megbízottjának adta ki magát és előfizetéseket szedett fel. A lapnak egyetlen száma jelent meg Brassóban s akkor megszünt. A lap — amelynek sohasem volt megbízottja Lónyai — ekkor már nem is létezett. A szélhámosság Schefer Gy. Jenő nevet vett fel, mint lapakvizitőr s a hunyadmegyei Hátszegre utazott. Itt szintén, mint a „Curierul Croitorilor” megbízottja szerepelt. De nevét már Romulusra változtatta.

SZOKÁS A VONATBÓL

A brassói rendőrség körözőlevelet adott ki Lónyai ellen. Sikertől megkeríteni a fényképét is, amelyet leközltek a rendőrség hivatalos lapjában. Közben a dévai, buhusi és hátszegi rendőrség is körözőlevelet adott ki a szélhámosság kézrekerítésére s országsszerte megindult a hajsza ellene.

Március hónapban a szatmári rendőrségnek sikerült letartóztatnia Lónyait. Erről tudomást szerzett a kolozsvári rendőrség s kérte a fiatalember átkísérését, mivel Kolozsváron is rendőri hatáskörbe tartozó dolgokat cselekedett.

Erős rendőri fedezet mellett indították utnak a szélhámost Szatmárról Kolozsvárra, de utközben Lónyai — egy alkalmas pillanatban — kiugrott a vonatból s megszökött kíséretől.

A brassói rendőrség részéről Paulmann Gheorghe komiszár és Simon Nicolae detektív fáradozott az országosan ismert brassói szélhámosság kézrekerítésén. Többször felkeresték a fiatalember Kapu-utca 36 szám alatt lakó hozzátartozóit s érdeklődtek aziránt, hogy mikor jön haza Lónyai?

A család kitérő választ adott. Közben házkutatást is tartottak a fiatalember levelei után, de azokban sem találtak adatokat hazajövetelére vonatkozólag.

Valaki aztán értesítette a rendőrséget. A megtévedt fiu a napokban hazatért. Paulmann komiszár és Simon detektív megjelent a lakáson és letartóztatták.

Kedden a kolozsvári rendőrség bünygi osztályának vezetője telefonon megkereste a brassói rendőrséget s kérte, hogy Lónyait kísérik át oda.

LEGUJABB

MÁRIA KIRALYNE,

a londoni lapok jelentése szerint, közelebből meglátogatja az angol királyi párt, akikhez rokonai kapcsolatok fűzik. A királyné érkezését szeptember végére várják. Az angol lapok, mint érdekességet említik meg, hogy Mária királyné Ferdinánd király halála óta nem volt Angliában.

60 EZER VAGON GABONA VÁR KIVITELRE

Az Adeverul foglalkozik az ideai termés körítésével és az ország különböző vidékeiről befutott adatokra támaszkodva, azt írja cikkében, hogy a gyöngének ingerező 60 ezer vagon az idén Romániából mintegy 60 ezer vagon

VICCES EMBER

A SZATMÁRI VIZSGA-

BIZOTTSÁG ELNÖKE,

aki Targovistéből érkezett különös kérdéseivel

Szatmár, augusztus 16

Százhuszonhat meglett ember ül a padokban. Százhuszonhat remegő, izguló öreg diák. Százhuszonhat tanító.

Es a dobogón, elérhetetlen magasságban trónol az elnök.

Mérkőzés folyik itt, aránytalan harc. Hogy mennyire aránytalan, azt egyetlen pillantással át lehet tekinteni. Csak tíz percig kell bennülni a teremben, csak tíz percig kell hallgatni a kérdéseket és a feleleteket. Csupa derű a kérdés, csupa jókedv, csupa „ötletes” ugratás és csupa szomorúság, csupa némaság, csupa csend a felelet.

Az elnök, az elérhetetlen isten, aki dönt sorok, életek, családok felett, Targovistéből való. Kényelmes, fixes állása van, jó a ruhája, a cipőjén látszik, hogy Bukarestből való, valahonnan a tengerpartról, nyaralásból jött a nyelvvizsgára. A többiek, akik a padokban reszketnek, kopottak, elnyűttek, nemcsak az izgalom verte végig őket, hanem a nyomorúság is, a szegényes tanítói fizetés, a kevés kenyér, a sok gond.

A mérkőzés tehát aránytalan.

Az egyetlen ur Targovistéből megmérhetetlen fölényben van százhuszonhat „jelölttel” szemben. Ez a fölény a kérdéseken is érzik.

Viccel az elnök ur. Tréfás kérdéseket ad fel. Olyan derűs, olyan mosolygós, olyan kiegyensúlyozott, amilyen csak akkor lehet az ember, ha az északát jól töltötte, a gyomrával rendben van és nem kell félnie attól, hogy mire szeptemberben hazaérkezik Targovistébe, már kiszaladt a lába alól a katedra. Nem, ettől aztán igazán nem kell félnie az elnök urnak. Éppen ezért viccel. Ilyeneket kérdez az elkese-

redett és halálra rémült öreg, falusi és városi tanítóktól:

— Ki volt Joan cel Voda Cumplit apja?

Nem tudja szegény — tanító. Csak áll és hallgat, szinte megüvegesedik a szeme. Nem tudja. Az elnök ur, széles mosollyal nevet:

— Látja ezt én sem tudom, mert Joan cel Voda törvénytelen gyerek volt.

Nevet az elnök ur és csodálkozik, hogy a tanító urak, a százhuszonhatok nem nevetnek. Bizonyosan azt gondolja, hogy kedélytelen náció ez a kisebbségi nemzet, nem nevetnek a legjobb vicceken sem. De feltett szándéka neki, hogy megnevettesse a társaságot, mert máris hangzik az új kérdés:

— Miért írják két szóba Satu-Marét?

Az őszfejtű „jelölt” beugrik. Magyarán kezd a név jelentőségét. Az elnök leint:

— Egyszerűen azért, mert így szokás.

Pokolian jól mulat az elnök ur. Mulatságos is nézni, hogy miképpen pirul el a ráncos arc, és miképpen harmatosodik meg az öreg szem. Nagyszerűen mulatnánk, de már nincs idő, mert jön a harmadik kérdés:

— Hol van Ris'piji?

— ??

Most már komolyra fordul az elnök hangja. Nem nevet már, dehogyan nevet. Szigorú lesz a hang:

— Látja, ezt már tudni kellene. Kisközség Olt-megyében.

Szédtűntet támoxyog ki a „jelölt”. Már kész is a nyelvvizsga. Már vége. Hát ennyi az egész. Egy élet sorsa dönt el... Jöhet a következő. Furcsa kérdéssel kezdődik:

— Mi a különbség a többségi és kisebbségi között?

Dehogyan merne felelni rá. Pedig a nyelvén van a szó. Semmi különbség sincs. Emberek vagyunk mindnyájan. Nincs különbség közöttünk. Dehogyan is merné ezt felelni. Vagy például azt, hogy van különbség, mert a kisebbségnek nyelvvizsgára kell állni, a többségnek pedig nem. Ha ezt felelné, talán ki is utasítanák a teremből.

— Szóval nem tudja — mosolyog rá az elnök és már adja is a másik kérdést — mi volt a világháború legnagyobb eredménye?

Ki tudja azt, hogy mi az elnök ur izlése? A tanító szegény, aki románok között nőtt fel és szebben beszél az állam nyelvét, mint az elnök ur Targovistéből, nem meri elmondani, hogy számára, aki harminckét hónapig volt kinn a fronton, a békekötés volt a legnagyobb szerű élmény. Amikor az ötös gyalogezred román nemzetiségű tisztjeivel együtt kiugráltak az árkokból és testvéri ölekezésben fogtak össze az oroszokkal. Lehet, hogy az elnök ur ezt rossz néven venné. Ő haditettekre gondol, vagy viccelni akar? Ki tudja? Már mondja is az elnök ur, hogy a marnei csata. Neki az tetszett. Viccel vagy komolyan beszél? Hiszen olyan mulatságos minden, ami itt történik, olyan neveléses... A jókedvű elnök és a megijedt nebulók...

A reszkető öregemberek és a vicces kérdések. Milyen mulatságos...

Még azon is halálra kell kacagni, hogy milyen tarkakockás zsebkendője van annak a harsabajaszu bácsinak, aki a szemét törölgeti. Ugy látszik, a szemébe ment valami vagy az elnök ur vicceitől kacag úgy, hogy a szíve is megszakad belőle...

Baradlai László

Epizódok a brassói torturából

Brassó, augusztus 16

A kisebbségi tanárok és tanítók vizsgájáról nem lehet eleget írni. Az Erdély különböző városában felállított lelki guillotinok jórészt már megtették a kötelességüket. A kisebbségi tanárok vizsgája már befejeződött. Most a nagyobb tömeg, a kisebbségi tanítók kerültek a „honpolgári” és „kulturális” purgatorium borzasztó tisztítóüzébe.

Brassóból hazamentek a vizsgára állított tanárok. Eredmény nincs.

A tanítók szóbeli vizsgája most folyik javában. Az „Andrei Saguna” gimnázium tanterméből halk hangok hallszanak ki. A bizottság kérdez. Az áldozatok ritkán és halkán felelnek...

A folyosón várakozók megdöbbenő élményeket beszélnek el:

Egy Brassó melletti faluból való öreg tanító az unokáját is behozta a városba vasárnap, amikor az írásbeli volt.

A gyermekeket nem engedték be a nagyapjával a terembe, ahol az írásbeli vizsgák folynak. A szabályzat ugyanis előírja, hogy a vizsga ideje alatt a bizottság tagjain és a vizsgázókon kívül senkinek sem szabad a teremben tartózkodnia. Nehogy segíteni tudjon a kérdéseken fennakadó vizsgázónak.

A gyermek tehát künn maradt. Mikor az írásbeli vizsgáról jöttek ki a tanítók, a kisfiu nagyapja elé lépett s izgatott érdeklődéssel megkérdezte:

— Nagytata, megbuktál?...

Az írásbeli vizsgán két fiatal tanítónő egymás mellé ült. Az elnöknek feltűnt a „kettős”. Szétültette őket.

Az egyik leány sirógörcsöt kapott s csak hosszú percek múlva tudták lecsillapítani.

Aki katedrán ül, nem lehet vajból a szíve...

Marinescu elnököt felkerestük a vizsgák megkezdése előtt s kijelentette, hogy a legmesszebbmenő jóindulattal kezeli a kisebbségi tanítók ügyét. Az elnök ur „jóindulata” a valóságban így fest:

Sorra kerül a vizsgán egy magyar tanítónő, aki hét évig tartózkodott az okiráltságban és tökéletesen elsajátította a román nyelvet.

A kérdéses pillanatában borzasztó izgalom vesz rajta erőt, valósággal megdermed, merev szemekkel bámul a kérdező tanárokra, nem tud megszólalni.

Végeznek vele.

Később a tanítók felvilágosítják a bizottságot a drukkos tanítónő kifogástalan nyelvtudásáról s kéri, hogy újból kérdezzék ki.

A felelet rövid és kegyetlen:

— Vele már végeztünk!

Az elnök, Marinescu igazgató-tanár ur, vizsga közben tankönyvet kér a vizsgázóktól.

A használatban lévő Gázdac—Szentpéterin-féle tankönyvet nyújtják át neki. A könyvben a szöveg magyar és román nyelven van írva.

Az elnök felháborodik és dühösen szalaszt le valakit a közeli könyvesboltba:

— Hozzanak egy olyan tankönyvet, amely tisztán románul van írva...

Ugy látszik, a tulbuzgó sovinizmus már a román nyelvet is érthetlenné teszi, ha magyar szavak társaságában van...

A folyosón nagyobb csoport verődik össze a tanítókból és tanítónőkből.

Panaszkodnak.

Nemcsak a vizsga fáj nekik.

Fáj a magyar egyesületek eljárása, fáj az egyházi hatóságok eljárása, mert vajmi keveset tettek abban az irányban, hogy a lelki vágőhídra beteretelt tanítók vállain legalább a vizsga okozta anyagi terheket segítsenek.

A római katolikus Státus mindössze 500 lejt adott a tanítóknak a vizsgával felmerülő kiadások fedezésére.

A tanárok ezzel szemben 1000 lejt kaptak.

Azt mondják, hogy aki távolabbi vidékről

jött vizsgázni, annak a Státus által kiutalt pénz még utiköltségre sem volt elegendő. Akik pedig a közelből jöttek, harmadosztályú étteremben sem tudnak kosztolni abból a pénzből.

Kosztrol és lakásról sem gondoskodtak, ami pedig módjában lett volna a magyar egyházaknak és egyesületeknek.

Király Henriknek, a brassói római katolikus gimnázium internátusi vezetőjének jóvoltából — tisztán egyéni jóindulattal — pár tanítónőt elhelyeztek a gimnázium egyik szobájában.

Földre tett szalmazsákon alusznak, pokrócokkal takaróznak a tanítónők, mint valami kaszárnyában...

Kovács György

KOLOZSVART: BEFEJEZÉS ELŐTT A TANÁROK SZÓBELI VIZSGÁJA

Kolozsvárt szerda reggel 50 kisebbségi tanárt vizsgáztattak le a szóbeli bocsátott 89 közül. A hátralévő harminckilenc két részletben — 25 szerdán és 14 csütörtökön — kerül a bizottság elé. Szerda estig be is fejeződik itt a szóbeli.

A kisebbségi tanítók szóbeli vizsgája csütörtök reggel kezdődik.

Vakmerő rablótámadás Déva közelében

Négy álarcos utonálló megölte a soffírt, aztán kirabolta a Discom teherautóját

Déva, augusztus 16.

Véres rablótámadásnak volt színhelye tegnap este a déva-fornadiai országot.

A dévai Discom-kirendeltség egyik áruszállító autóját négy álarcos rabló megtámadta, megölte a soffírt, majd kisebb zsákmányukkal sikerült elmenekülniük.

A vakmerő merényletről dévai tudósítónk a következőket jelenti:

Az esti órákban indult el Brádról a Discom teherautója, melyet Padurean Roman soffír vezetett. Az ülésen még helyet foglalt Boldura Traján, a cég egyik pénzeszedője és egy alkalmi utas: özv. Krausz Henrikné dévai uriaszony.

Körülbelül 7 órakor érkezett a gép Fornadia község határába. A soffír észrevette, hogy az uton fatörzs van keresztbe-

helyezve. Megállította a gépet, hogy Boldura segítségével a rönköt elmozdítsa az autó elől.

Ebben a pillanatban az utmenti bokrok mögül négy álarcos férfi ugrott elő, akik fegyvereikkel hadonásznak, rárontottak a soffírra. Padurean ellenkezni próbált, mire az egyik álarcos rálökött, a golyó azonban csak könnyű sebet ejtett a soffír karján, aki torkonragadta az egyik banditát s arcáról le akarta tépni az álarcot.

Erre mind a négyen megragadták a szerencsétlen embert, az egyik baltát rántott elő s azzal több csapást mért Padurean fejére. A többiek is követték társuk példáját s

a soffírt a szó szoros értelmében felragdalták.

A holttestet az árokba lökték, majd kiráncigálták az ülésről Boldurát és Krauszsnét. Az utóbbitól elvették 1800 lejt tartalmazó kézitáskáját.

Mialatt a rablók a pénz megszámlálásával foglalatostkodtak, Boldurának sikerült észrevétlenül elmenekülnie. A faluba rohant, ahol segélykiáltással összehozták Fornadia egész lakosságát. Többen fejszét, kapát ragadtak, hogy a szerencsétlen uriaszonyt kimentsék a banditák karmai közül.

Közben az álarcos utonállók is észrevették Boldura eltűnését, gyorsan átkutatták az autót, felemelték a soffírt, mely alatt egy aktatáskát találtak, amiben háromezer lejt volt. Zsákmányukat gyorsan szétszították, aztán kerekelt oldottak, úgyhogy, a futva közeledő falusiak már csak hült helyüket találták.

A féláljult Krauszsnét elhelyezték ismét az autón és beszállították Dévára, ahol a rablótámadás híre óriási riadalmat keltett.

Az ügyesség ma szállott ki, hogy megállapítsa a vakmerő utonállás lefolyásának részleteit. Padureanu soffír holttestét Dévára szállították. A nyomozást, két csendőrkapitány vezetésével, csaknem az egész megyére kiterjesztették.

Érdekes megemlíteni, hogy az aznapi inkasszó eredményét, 150 ezer lejt Boldura a dohány közé rejtette s eképpen sikerült is megmentenie a tekintélyes pénzeszeget.

Csikszeredán várják a gázt...

Csikszereda, augusztus 16.

Eltekintve az immár megszokott mindennapi gondunktól-bajunktól, este még nyugodtan fekdüztünk le. Akkor még sejtelmünk sem volt „Városvédelmi bizottság”-ról és fejünket fenyegető gázvédelemről. Reggelre mind a kettő megjelent sárga-piros színű plakátok formájában. hirdetvén Csikszereda nitsemsejtő polgárságával, hogy augusztus 17-én „gáztámadási gyakorlat lesz bemutatva”.

A hirdetemény mindenekelőtt figyel-münkbe ajánlja a hosszú gyári fuvákat, fiútyót és harangszót, amelyek jelzik hogy megjött a gáz. A vendég általában megszokott fogadásával ellentétben, a sárga-piros plakát itt arra ad utasítást, hogy mindenki bujjék el előle, még pedig „oltalmi” helyre, pincébe vagy pincelakásba. Ami az „oltalmi” helyet illeti máris kikapcsolhatjuk. Ilyesmí Csikszeredán csak a plakátokon van. Pince és pincelakás ellenben tényleg van. Sajnos, ezeket annak idején általában élelmiszerek elraktározására és hasonló célokra építették s így meglehetősen szellősek. Erősen kétkedünk, hogy az eljövendő gáz respektálja a plakát intelmeit és nem hatol be a védelmi helynek nyilvánított pincékbe. Ezzel tehát megbukott a városvédelmi bizottság.

A további utasítással, amely szerint az utcán járókelők huzódjanak a „gázvédelmi fedezékbe” már nem bukkott meg. Ez tényleg jó ötlet. Mindössze az a kis hibája van, hogy a gázvédelmi fedezék is csak a hirdeteményekben létezik.

Ezekután jön az utasítás a gázálarcok felvételére. Csekélyeség! Egyszerűen tessék felvenni a gázálarcot, amelyet a gázvédelmi bizottság elképzelései szerint minden csikszeredai polgár ott hord a mellényzsebében, közvetlenül a bicska mellett. Sajnos, a gyakorlat itt sem simul a plakáthoz és Csikszereda polgárai eddig csak az újságokból ismerik a gázálarc ijesztő formáját.

Annál könnyebb azonban a többi utasítást betartani: ne maradjunk olyan szobában, ahová gáz hatolt be (reméljük, ehhez a gázvédelmi bizottság csak az esetben ragaszkodik, ha a gáz volt szíves életben hagyni illető polgárt!); ne érintsünk gáztól megfertőzött földet — jó, nem érintünk; ne öltözködjünk gáztól megfertőzött ruhába, — megfogadjuk: nem öltözködjünk. Amennyiben a gáz hajlandó megkímélni azt az egyet, amely tulajdonunkat képezi.

Rajtunk nem mulik semmi, mi szót fogadunk a sárga-piros plakátoknak, valamint szülőjének, a gázvédelmi bizottságnak. Kérdés: a Gáz is megelégszik-e ennyivel...

SPORT

Magdeburg harmadik napján:

A holland Willy den Ouden 100 méteren az első

a magyar staféta az évad legjobb idejét uszta, de a vízpolólok csak nehezen győzték le a jugoszlávokat

Magdeburg, augusztus 16

Minden napra jut izgalom az Európabajnokságon. A nagy küzdelmekben egymásután születnek a jó eredmények. A magyar uszók kedden is megállították helyüket a mezőnyben. A staféta-előfutamban a legjobb idei európai eredményt győzték és a négyszáz méteres gyorsúszásban is két előfutamban lettek első. A 100 méteres hőlgygyorsúság a világrekorder, a holland den Ouden zsákmánya lett. Vízpolóban meglepetés a magyar csapat kis gólarányu győzelme a jugoszlávok ellen.

MÜUGRAS

Európabajnok: Esser német 137.34 pont 2. Maraun német 129.53 pont. 3. Leiker 129.28 pont. A magyar Hody szerencsétlen versennyel a 12. helyen végzett.

SAZMÉTERES HÖLGYGYORSUSZÁS

Európabajnok: Willy den Ouden holland 1 p 07.1 mp.
2. Mastenbroeck holland 1 p 08.5 mp.
3. Arendt német 1 p 10.3 mp.
4. Blondeau francia.
5. Schramekova cseh.
6. Salbert német.

4x200 MÉTERES GYORSUSZÓ STAFÉTA

Első előfutamban: Magyarország 9 perc 32.9 mp. 2. Németország 9 p. 34.6 mp. 3. Anglia.

Második előfutamban: Franciaország 9 p 51.6 mp. 2. Olaszország 9 p 53.5 mp. 3. Dánia.

400 MÉTERES GYORSUSZÓ ELŐFUTAMOK

Első előfutamban: 1. Signori olasz 5 p 20.2 mp. 2. Biener angol 5 p 22.6 mp.
Második előfutamban: 1. Lengyel magyar 5 p 14.3 mp. 2. Nüsse német 5 p 14.4 mp.
Harmadik előfutamban: 1. Taxis francia 5 p 03.2 mp. 2. Weinright angol 5 p. 23.6 mp.
Negyedik előfutamban: 1. Angyal magyar

NEGAMI KÉT NAGYSZERŰ VILÁGREKORDJÁT

az 1500 méteres verseny közben érte el, még pedig a most érkező pontos jelentés szerint 10 p 19.6 mp alatt, közben 800 méterre 10 p 04.2 mp és 1000 méterre 12 p 41.8 mp-es világrekordot uszva. A 800 méteres világrekordot a francia Taxis tartotta 10 p 15.6 mp-cel, az 1000 méterest a japán Makino 10 p 54.7 mp-cel.

Tenisz

Botez—Segall megnyerték a párost a török nemzetközi versenyen, a bolgár Jordanoff, Columbitzki-párt győzték le a

5 p 13.4 mp. 2. Costoli olasz 5 p 16.7 mp. Angyal élete legjobb idejével győzött.

VIZIPOLÓMÉRKÖZÉSEK

Németország—Spanyolország 5:1 (2:1).
Franciaország—Belgium 4:2 (0:1).
Svédország—Csehszlovákia 6:0 (2:0).
Magyarország—Jugoszlávia 3:1 (0:1).
Magyarország—Jugoszlávia 3:1 (0:1). A jugoszlávok magyar védelmi hibából Ziganovits révén szerzik meg a vezetést és nyomban védekezésbe vonulnak, csak időhúzásra játszva. A magyar csatárok nem tudják áttörni a tömörített védelmi vonalat, mert Bozsit a bíró eluszásért kiállította, úgy hogy az első gólig csak hat emberrel játszottak. Végül is Német egyenlített és ugyanő még két gólt dob.

A VIZIPÓLÓ EURÓPAJAJNOKSÁG ÁLLÁSA

A selejtezők jelenleg így állnak:

A. csoport					
1. Magyarország	3	3	0	0	17:3 6
2. Franciaország	2	1	0	1	5:3 2
3. Jugoszlávia	3	1	0	2	4:7 2
4. Hollandia	2	1	0	1	4:10 2
5. Belgium	2	0	0	1	3:9 0

B. csoport					
1. Németország	2	3	0	0	15:2 6
2. Svédország	2	1	1	0	7:1 3
3. Spanyolország	1	1	0	1	2:6 2
4. Olaszország	2	0	1	1	1:6 1
5. Csehszlovákia	2	0	0	2	1:5 0

MIÉRT CSAK 59.7?

— kérdik Csik Európabajnoki győzelme után — mikor a kitűnő magyar fiú tud ennél sokkal jobbat is, mintahogy legálabb 58.8 mp-t vártak tőle és az előfutamban is 59.2 mp-t uszott. Csik 59.7 mp-cének azonban oka van. A nagy feladattól amúgy is ideges versenyzőt felizgatta verseny előtt a bemelegítő uszánál, hogy Bárány Istvánt, a magyar csapat kapitányát a tapintatlan rendezők valóságos közelharcban távolították el a medence szélétől, mert — nem volt karszalagja. A csunya jelenetnek kinos visszhangja is támadt.

döntőben 6:3, 6:3, 6:4 arányban. A román pár játékát elismeréssel tapsolta a közönség.

Straub revánsot vett a norvég Haanesen a Davis Cup-ban elszorított vereségért. A BSZKRT nemzetközi versenyén a férfi egyes döntőjében 6:1, 5:6, 6:3 6:4 arányban győzte le.

Labdarugás

5000 lej különbözeten mulott a katonaválogatott brassói szereplése. A katonacapat huszezer lejt kért, a Brasovia tizenötezer lejt ígért.

Ez a hirdetés csak egyszer jelenik meg!

Vegyen részt az év leg-szebb és legelegánsabb:

tengeri társasutazásán: EGYPTOM-PALESZTINA

Olaszország — Görögország — Rhodos-szigete — Dalmácia.

Kérjen azonnal prospektust: vagy a Wagons-Lits // Cook helybeli irodájától, vagy a következő bukaresti utazási-irodák bármelyikétől akár Cosulich-Line Calea Victoriei 53, — akár Birou de Voiaj Inginer Erdész, Calea Victoriei 168.

KARLSBAD

FC Karlsbad—Vienna 2:1 (0:0).

GALAC

Crisana—DVA 4:3 (2:2).

CSIKSZENTMARTON

Csikszentmártoni SC—Kolping Csik-szereda 5:0 (3:0). A csikszentmártoni csapat szép sikere.

Szerkesztői üzenetek

13.289. számú előfizető, Torda. A kért sorsjegy teljesen értéktelen.

Kertész Ákos, Marosvásárhely. A kért sorsjegy körülbelül 1200 lejt ér. Eddig még nem nyert.

Kiss Gyula, Medgyes. A kért sorsjegy cím: Baradlai László hírlapíró, Satu-Mare. A „Szamos” szerkesztősége.

M. F.-né. Figyelje gondosan a kozmetikai rovat elején található utasítást. Egyébként a kért „kupon” nemzetközi postabélyeg, amit minden postán be lehet szerezni. Válaszbélyegként kell küldeni a kozmetikai rovat vezetőjéhez, ha nem a lapban, hanem külön levélben akar felvilágosítást nyerni tőle.

Ráduly Gyula, Madéfalva. Esete igen nagyon szomorú, sajnos azonban, mi nem tudunk segítséget nyújtani. Ha a szolgálati idejéből két évet nem számítottak be s így nincs meg a 10 szolgálati éve, akkor még munkaképtelenség esetén sem utalják ki a nyugdíjat. Ön azonban azt írja, hogy 1918. óta állandóan szolgálatban van, miként nincs meg mégse a tíz éve? Valami zavar van itt, amit valószínűleg Bukarestben kell tisztázni. Forduljon Szabó Béni képviselőhöz, (Brassó, Str. Regele Carol 28.) ő mindenkinél a legszívesebben áll a rendelkezésére s talán tisztázza tudja összeköttetései az ön ügyét is. A nyugdíjkérdését mindenesetre készítse elő, mert ha úgy van, ahogy ön írja, valamit mindenesetre kell kapnia a vasutól.

Szintén egy régi előfizető. Felhívjuk a figyelmét arra, hogy a kozmetikai rovat elején figyelmeztetés olvasható, amely szerint kozmetikai kérdésekkel egyenesen a rovatvezetőhöz kell fordulni. Címe: Ilse Várady, Wien I., Kärntnerstrasse 21. Nincs értelme kettős postaköltséget okozni azzal, hogy először hozzánk küldik a kérdéseket, nekünk aztán tovább kell küldönnök őket Bécsbe.

Fájdalomtól megőrzve tudatjuk minden rokonnal és barátal, hogy a felejtéhetetlen jó férj, apa és testvér

Reinisch János

nyugalmazott rendőrfőkapitány

kedden, augusztus 14-én, 66 éves korában hirtelen elhunyt.

Drága halottunkat csütörtökön, augusztus 16-án délután 5 órakor helyezzük örök nyugalomra a belvárosi evangélikus temető halottasházából.

Brassó, 1934. augusztus 15-én.

A gyászoló család.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állás-keresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Veszek francia turbinát, két méter esés, háromezeröttszáz liter vízhez. Esetleg vasrendszert vízkereket, komplett. Szabó Károly, malom, Ciceu, Ciuc.

Jókarban levő 29-es Ford teherautomobil olcsón eladó. Imreh István kereskedő, Bodo, jud. Treiscaune. 14022

Allást nyer

Bánati ipar és kereskedelmi vállalat, Bukarestben létesítendő fiókállalathoz keres egy agilis románul tudó társat, ki legalább hatszázezer lej tőkével rendelkezik. Ajánlatokat e

lap kiadója továbbit „Speciális üzem” jelige alatt. 14032

Erdei-kantin vezetésére ügyes fűszerkereskedőt, kaucióval keres. „Agilis” jeligére. 13972

Házasság

36 éves mérnök, fiatalember, megősnülne, vidéken is, bármily vállalatban. Leveleket „Becsület” jeligére kérek a kiadóba. 13930

Vegyes

Kiadó lakás azonnal, Strada Ady Endre 10. Sparherdt keresztes. Valódi szentbernátói kutyakölyök (him) eladó.

Érdeklődni Vajna Olgánál, Str. Regele Carol 9. 14020

Jómódu gazdálkodó leányának ismeretségét keresi 30 éves fémiparos, fiatalember. Teljes című fényképes leveleket e lap kiadója „Marosvidék” jeligére. 14021

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.-T. Braşov.